

ДО

ДИРЕКТОРА НА РИОСВ-ШУМЕН

ИСКАНЕ

за преценяване на необходимостта от извършване на екологична оценка (ЕО)

От ОБЩИНА ВЕЛИКИ ПРЕСЛАВ, ЕИК 000931625, с адрес: гр. Велики Преслав, област Шумен, ул. "Борис Спиров" № 58, представлявана от Кмет на Община Велики Преслав, чрез пълномощника си „ЕНЕРФИН” ООД, със седалище и адрес на управление: гр. Варна, ул. „Райно Попович” № 6, офис 1, вписано в Търговския регистър, воден към Агенцията по вписванията с ЕИК 200755086, представлявано от Управителя Емил Тасков,

съгласно

пълномощно от дата 16.03.2021 г.

УВАЖАЕМА Г-ЖО ДИРЕКТОР,

Моля да ми бъде издадено решение за преценяване на необходимостта от екологична оценка на „Частично изменение на ОУП на Община Велики Преслав за ПИ 58222.71.50 по КК на гр. Велики Преслав“.

Във връзка с Ваше писмо с изх. № УПП-33-/1/12.04.2021 г. предоставям следната информация по чл. 8а, ал. 1 от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми.

**Информация по чл. 8а, ал. 1 от Наредбата за условията и реда
за извършване на екологична оценка на планове и програми**

План/Програма: „Частично изменение на ОУП на Община Велики Преслав за ПИ
58222.71.50 по КК на гр. Велики Преслав“

Информация по чл. 8а, ал. 1 от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми:

1. Информация за възложителя на плана/програмата (орган или оправомощено по закон трето лице):

Пълен пощенски адрес:

Телефон, факс и ел. поща (e-mail):

Представяващ Възложителя: Кмет на Община Велики Преслав;

Лице за контакти: Я А Я адрес:
телефон:

2. Обща информация за предложения план/програма

а) Основание за изготвяне на плана/програмата - нормативен или административен акт

Основанието за частично изменение на ОУП е чл. 135, ал. 1 от ЗУТ във връзка с чл. 136, ал. 1 и чл. 127, ал. 1 от ЗУТ.

Във връзка с това Общински съвет В. Преслав е приел решение с Протокол от дата 17.11.2020г., т. 5, с което се разрешава изработването на частично изменение на ОУП в обхвата на посочения имот, с цел преотреждане на имота от „Т“-/Транспорт и техническа инфраструктура/, за „Пч“ /Чисто производствена зона/ с конкретно предназначение „Фотоволтаична електроцентрала с мощност до 2,5 MW.

ПРОЕКТЪТ ЗА ИЗМЕНЕНИЕ НА ОУП НА ОБЩИНА ВЕЛИКИ ПРЕСЛАВ засяга само ПИ с идентификатор 58222.71.50. Проектът за частично изменение се изработва по задание, съгласно чл. 125, ал. 2 от ЗУТ и след разрешение, съгласно Решение № 166 в протокол № 16/17.11.2020 г. на ОС Велики Преслав.

В действащия ОУП на Община В.Преслав, имотът е означен като урбанизирана територия, устройствена зона за „Транспорт и техническа инфраструктура“. С частичното изменение на ОУП се променя устройствената зона от „Транспорт и техническа инфраструктура“ за „Пч“ /Чисто производствена зона/.

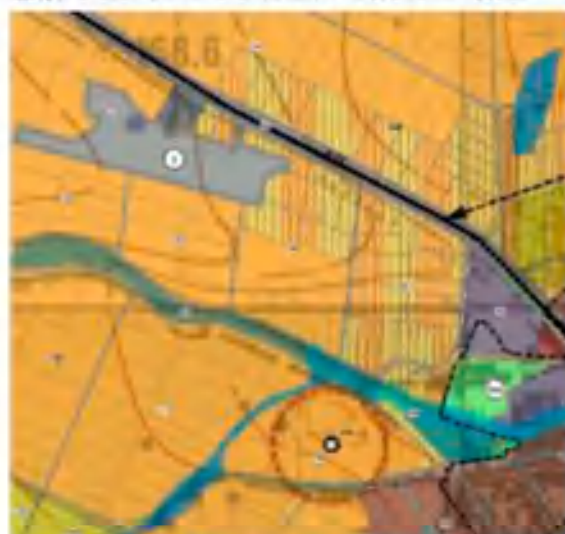
Поземленият имот, предмет на плана, се намира в местността "Курията" в землището на гр. Велики Преслав, северозападно от града, южно от републикански път II -74 - втори клас, Търговище-Велики Преслав, като до него има достъп чрез пътна връзка (част от републиканския път) с дължина около 50 м. Формата на имота е неправилна, многоъгълна, издължена в посока северозапад-югоизток (размери около 400м/100м), с площ по КК 36 801 кв.м. Граници на имота: на север граничи със 7 бр. ПИ с идентификатори 58222.71.20. 58222.71.21, 58222.71.22. 58222.71.23. 58222.71.26, 58222.71.27 - ниви, и 58222.71.48 - нива

и ПИ с идентификатор 58222.503.11 - задънена отсечка, част от републиканския път; на североизток, изток и юг - ПИ с идентификатор 58222.71.52 - селскостопански път; на запад - с 3 бр. ПИ с идентификатори 58222.71.51 - селскостопански път; 58222.71.45 и 58222.71.46 - ниви; Релефът е равен с надлъжен наклон около 2% в посока северозапад-югоизток, напречен наклон около 2,3% в посока югозапад-североизток. Няма заварено застрояване, запазена е асфалтово - бетонната настилка на пистата, която е силно амортизирана.

Според действащия ОУП на община Велики Преслав, съседният на север ПИ с идентификатор 58222.71.48 също е маркиран в сиво, следователно - не е земеделска земя, както е отразен в кадастралната карта. Голям брой земеделски имоти между град Велики Преслав и бившето селскостопанско летище, разположени двустранно на републиканския път, са заштриховани с вертикални светлокафяви линии и означени "3з2". Това са имоти с

**Извадка от ОУП на ОБЩИНА
ВЕЛИКИ ПРЕСЛАВ М 1:5000**

одобрен с Решение № 414 от 07.12.2017 г. на ОБС-Велики Преслав

ПИ с идентификатор 58222.71.50

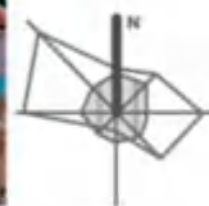
Устройствена зона за "Транспорт и техническа инфраструктура" (Т)

**Изменение на ОУП на ОБЩИНА
ВЕЛИКИ ПРЕСЛАВ М 1:5000**

ПИ с идентификатор 58222.71.50

Чисто производствена устройствена зона (Пч)

допустима промяна на предназначението, които вероятно ще бъдат за производствено - складови дейности (ПСД). Така с действащия ОУП са създадени предпоставки северозападно от града да се развие нова производствена зона.

ПИ с идентификатор 58222.71.50 е бил селскостопанско летище, но сега то не функционира. В действащия ОУП на община Велики Преслав, одобрен с Решение № 414 от 07.12.2017 г. на ОБС-Велики Преслав, е означен като урбанизирана територия, устройствена зона за "Транспорт и техническа инфраструктура" (Т - в сиво). Това не съответства на данните в КК, но промяна на предназначението на земята не се налага, защото съгласно § 12а, ал.6 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за собствеността и позването на земеделските земи:

„Когато сградите и съоръженията са изградени върху земеделски земи извън границите на населените места, преди влизането в сила на отменения Закон за опазване

на обработваемата земя и пасищата от 1973 г., се счита, че предназначението на земята е променено и процедурата за промяна на предназначението по реда на ЗОЗЗ и на този правилник не се провежда.... "

Според действащия ОУП на община Велики Преслав, одобрен с Решение № 414 от 07.12.2017 г. на ОбС-Велики Преслав, съседният на север ПИ с идентификатор 58222.71.48 също е маркиран в сиво, следователно - не е земеделска земя, както е отразен в изтеглената справка от кадастралната карта.

С частичното изменение на ОУП се предвижда новото предназначение на имота да бъде "за производствени и складови дейности (ПСД)", с показатели на устройствена зона от разновидност "чисто производствена (Пч)" и по-конкретно: за енергопроизводствен обект - фотоволтаична централа.

Съгласно чл.24, ал. (1) от Наредба № 7/22.12.2003г. за устройство на отделните видове територии и устройствени зони, зони "Пч" се застрояват само с производствени, складови и обслужващи сгради и съоръжения. В случая - застрояването в ПИ с идентификатор 58222.71.50 ще се състои само от съоръжения за енергопроизводство от слънчева енергия.

ФЕЦ – факти, предимства, околна среда

Непрекъснато разрастващата се икономика в световен мащаб постепенно доведе до увеличаване на естествените ограничения на природата – изчезващи гори, намаляване количеството на подпочвените води, ерозия на почвата, повишаващи се температури, изчезване на растителни и животински видове. За да бъдат преобърнати тези тенденции, глобалната икономика постепенно се реструктурира като от икономика, която поглъща ресурси, се превръща в икономика на рециклирането и повторната употреба и такава, използваща вместо изкопаеми горива възобновими източници на енергия – ВИЕ (слънчева, вятърна, водна, геотермална и такава, която се получава от растителна и животинска биомаса). Така постепенно в новата енергетика доминират локалните ВЕИ. Като пример може да се посочи широкото разпространение на соларните фотоволтаични електрогенератори на сградите в неслънчева Германия, както и бързото им развитие в слънчева Калифорния. Масовото използване на слънчевата енергия практически няма географски и климатични ограничения. Но тя е много подходяща за ползване у нас – в България, поради големия брой слънчеви часове годишно.

За една година Земята получава от Слънцето около $1,96 \cdot 10^{21}$ килокалории лъчиста енергия, която е около 10 пъти повече от всички нейни енергийни запаси взети заедно. На практика количеството електроенергия, която би могла да се получи чрез фотоелементи, е физически неограничено, но е обвързано с площта, върху която ще бъдат разположени тези фотоелементи. В същото време производството на енергия от възобновяеми източници се подкрепя от българското и европейското законодателство.

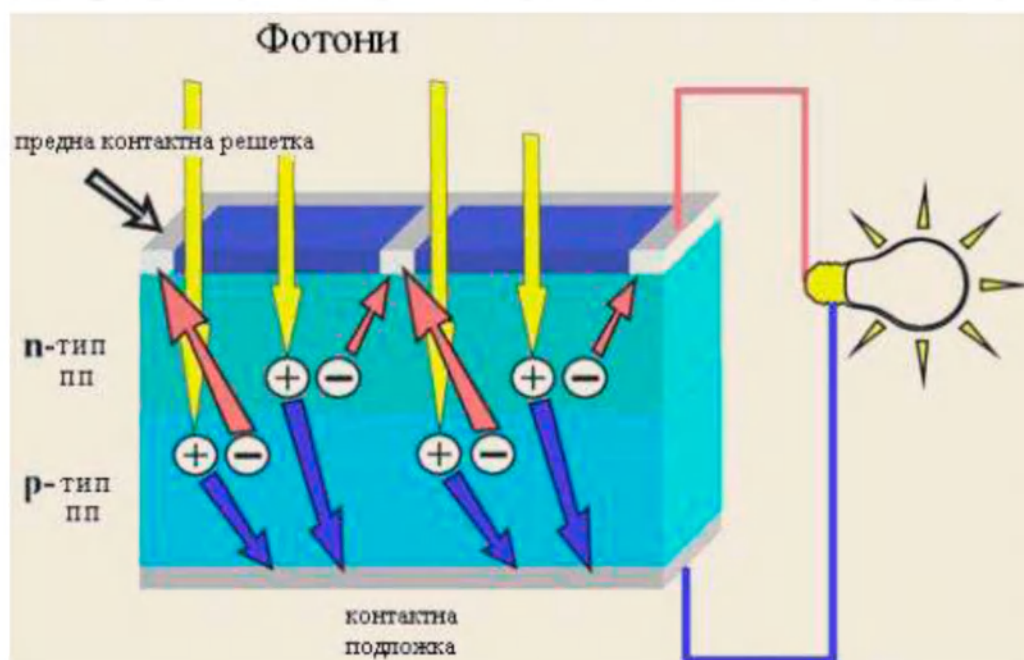
Използването на енергията от възобновяеми източници, е един от най-евтините, най-безопасните, най-сигурните и най-приемливите, от гледна точка на природата и

обществото начини да се постигне ограничаване на емисиите на парникови газове в енергийния сектор.

Производство на електрическа енергия се осъществява чрез директно преобразуване на светлинна енергия в електрическа, на база фотоелектричния ефект. Производството на електрическа енергия се осъществява от фотоволтаична клетка, наричана още слънчева (соларна) клетка, фотоелемент, фотодиод и други. Нейната функция е да генерира токоносители (електрони и дупки) в светлинно-абсорбиращ материал и разделяне на токоносителите към проводящ контакт, който да проведе електрическите заряди. Това преобразуване, всъщност представлява фотоелектричния ефект.

Развитието на фотоволтаиката до момента преминава през три поколения соларни клетки: Първото поколение фотоелементи се състоят от еднослоен силициев р-п преход с голяма площ, който при наличие на слънчева светлина е способен да генерира използваемата електрическа енергия.

Фотоелементите от второ поколение се основават на многослойни р-п преходи. Всеки един слой абсорбира светлинни вълни с нарастваща дължина на вълната и с намаляваща енергия. Това позволява да се увеличи сумарното количество

слънчева енергия, тъй като се поглъща по-голяма част от слънчевия спектър. Третото поколение не използва традиционния p-n преход, а включва слоеве от органични полимери, фото-електрохимични клетки и клетки с полупроводников нанокристал.

Според използваната технология, фотоволтаичните клетки се делят на следните видове:

Кристални клетки – основен материал, използван при тази технология е силиций. Той бива **монокристален** и **поликристален**. Клетките, изработени от монокристален силиций, представляват един – единствен кристал и имат КПД до 20%. Монокристалните фотоволтаични клетки са изградени от структура с множество кристали. Тяхното КПД е до 16% и съответно са по-евтини от монокристалните. Третата технология са тънкослойните клетки. Материалите, от които се изработват, са: аморфен силиций, кадмиев телурид и медно-индиев диселенит, като най-разпространени са изработените от аморфен силиций. Основното предимство на аморфния силиций е в това, че преобразува светлината около 40 пъти по-ефикасно от монокристалният силиций, което позволява използването им на тънки слоеве, нанесени върху основа от стъкло, стомана, пластмаса и други. Те са значително по-евтини от останалите две технологии, но това се дължи на по-малкият КПД със стойности до 7%. Съществуват и други комбинации на технологиите за изработване на фотоволтаични клетки, и изработване на изделия от тях, но към момента нито един от тях не е масово разпространен, поради съществуващи технологични, икономически и други проблеми. Като това са: тънкослоен кристалий силиций върху стъкло, който се използва за стъкла за прозорци, многослойни клетки от различни полупроводници, двойни клетки с два тънки слоя – горния от аморфен силиций, а долния от нанокристален силиций и т.н.

Фотоволтаичните клетки се групират в готово изделие, което се нарича фотоволтаичен модул. Той представлява 48 клетки в панел, поставени между два носещи прозрачни материали. Например за предно стъкло могат да служат закалено стъкло, акрилно стъкло или тефлон, а за задната част – матови синтетични листове, метални повърхности и други. Най-разпространените модули се състоят от клетки, свързани последователно, капсуловани в ЕВА (етил винил ацетат) и ламинирани в рамки.

Слънчевата батерия или фотоклетката е полупроводниково устройство, което преобразува фотоните (светлината) в електричество. Новите устройства включват батерии от органични полимери, фотоелектрохимични батерии и слънчеви батерии с полупроводников нанокристал. От инвестиционна гледна точка съществуват поне 10 фактора, които мотивират за средносрочни и дългосрочни капиталовложения в производството на електрическа енергия от различните видове фотоволтаични модули:

- Първичният енергиен източник е слънцето, което е безплатно и практически неизчерпаемо;

- Оперативното управление на фотоволтаичните съоръжения и системи е автоматично и се извършва дистанционно от електроразпределителните предприятия;
- Максималната си мощност фотоволтаиците отдават през деня, когато и електроконсумацията е максимална, което благоприятства оптималната работа на електросистемата;
- Фотоволтаичната система не се нуждае от постоянен оперативен персонал;
- Фотоволтаичните електроцентрали и паркове имат заводски и сервизни гаранции 20 и повече години;
- От всички, удобно достъпни за експлоатация, възобновяеми енергийни източници, най-бързо и лесно усвоимият е слънчевата светлина;
- Фотоволтаиците могат да се разполагат практически навсякъде - по фасадите и покривите на сгради, в дворове и на открито на земеделски и горски терени;
- Изкупната цена на тока, произвеждан от фотоволтаици у нас сега достига до 48 евроцента без ДДС за киловатчас, с тенденция да расте, заедно с ръста на енергията по принцип. Тази изкупна цена е 10 пъти по-висока от преференциалната цена за тока от ВЕЦ и 5 пъти по-висока от изкупната цена за тока от вятърните генератори у нас;
- България, със слънчевата светлина, съчетана с другите климатични условия, е една от най-подходящите територии за печеливша експлоатация на слънчевата светлина, чрез фотоволтаици;
- В зависимост от особеностите на терена за фотоволтаици и слънчевоенергийните данни за него, както и от техническите средства за преобразуване на светлината в ток, времето за изкупуване на инвестицията е между 5 и 9 години.

Инженерни мрежи

Инвестиционното намерение не изисква захранване на имота с ел.енергия. топлинна енергия, газ, вода (не се отделят и отпадъчни води), поради което план-схеми по тези части не са възложени и не са изработени.

Присъединяването на ФВЦ към електроразпределителната мрежа ще стане в точка, определена от ЕРП-Север, за което ще бъде изготвен ПУП-Парцеларен план.

Проектът за изменение на ОУП Велики Преслав в съответствие с Наредба № 8 от 2001 г. за обема и съдържанието на устройствените схеми и планове.

В съответствие с Наредба № 7 от 2003 г. за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони, както и със заданието на възложителя, проектът предвижда следните характеристики на застрояването:

= показатели на застрояване	проектни	норматив
= плътност Пзастр. -	50 - 80%	50 - 80 %
= интензивност Кинт. -	1.0-2.5	1.0-2.5
= озеленена площ Позел. -	20 - 40%	20 - 40%

в т.ч. 1/3 с дървесна растителност.

За фотоволтаичната централа е изготвен идеен проект, който включва следните предвиждания:

Мощността на централата ще бъде **2,499 MWp**.

При разработването му се съблюдават предписанията на:

1. Наредба № 14 от 15 юни 2005 г. за технически правила и нормативи за проектиране, изграждане и ползване на обектите и съоръженията за производство, преобразуване, пренос и разпределение на електрическа енергия;

2. Наредба № 16-27 от 22 януари 2008 г. за условията и реда за извършване на оценка за наличния и прогнозния потенциал на ресурса за производство на енергия от възобновяеми и/или алтернативни енергийни източници;

3. Наредба № 3 за устройство на електрическите уредби и електропроводни линии - 2004 г. ;

4. Наредба № 6 от 09.06.2004 г. за присъединяване на потребители и потребители на електрическа енергия към преносната и разпределителните електрически мрежи ;

5. Противопожарни строително-технически норми - Наредба № 2 ;

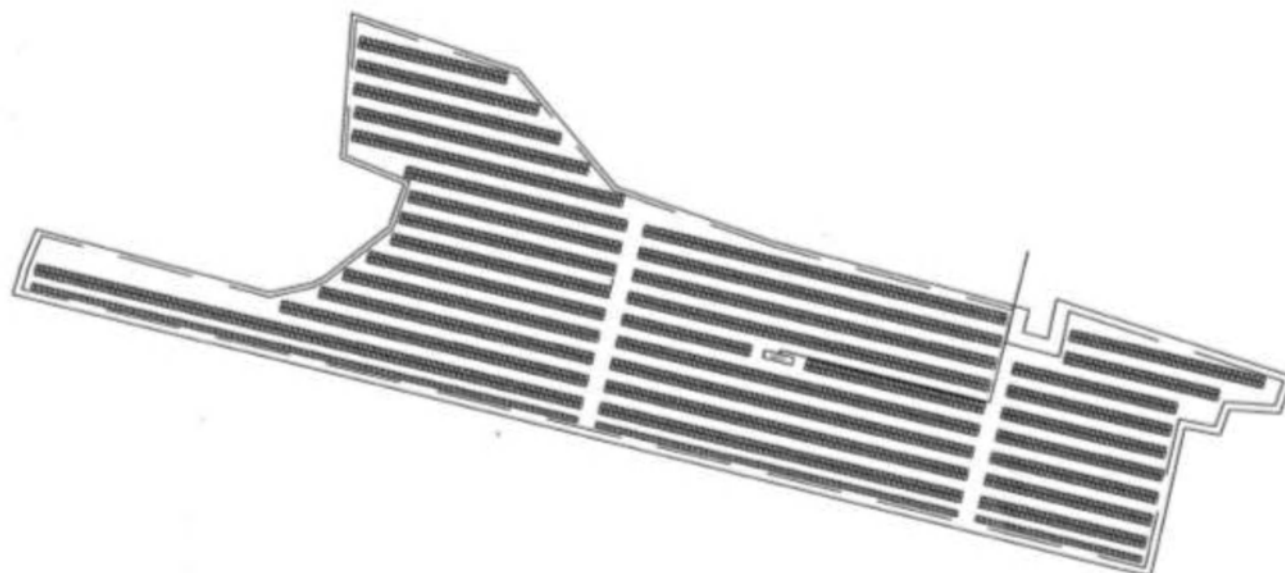
6. Санитарно-хигиенни норми съгласно БДС 1786-84 ;

7. Наредба № 16-116 от 7 март 2008 год. за техническа експлоатация на електро-обзавеждането - ДВ, бр.26/2008 г.

8. Технически и каталожни данни от производителите на използваните РУ панели, инвертори, защитно-комутационна апаратура;

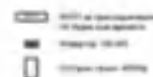
Техническа част

Системата е разположена на цялата площ на имота, като местоположението ѝ е посочено на скицата.

Фотоволтаични модули - 5555 бр.
Единична мощност на модул - 450 Wp
Обща инсталирана мощност - 2,499 MW

Легенда:

Панелите са разположени в петнадесет, отделно обособени, редове (конструкции). На конструкция са разположени съответно 5555 броя панели в две редици една над друга на тясната страна на панела.

Предвижда се фотоволтаичната централа да бъде изградена от един вид панели, като общата им инсталирана мощност е 2499750Wp.

ФЕЦ ще бъде присъединена към електроразпределителната мрежа СН.

Поради естеството на първичната енергия, ФЕЦ ще работи само през светлата част от денонощието, като моментната и мощност е в зависимост от интензивността на слънчевата радиация, панелите генерират постоянно напрежение. Фотоволтаичните панели ще бъдат монтирани на носещи конструкции.

Предвиждат се инверторите да се монтират на всеки ред панели до пътя, като в средата на имота ще се обособи БКТП за присъединяване на парка към електроразпределителната мрежа.

Основни характеристики на фотоволтаичната система:

Изходна номинална мощност - 2,5 MW (1 x 2,499,750 W)

Номинално напрежение на мрежата - 380VAC (3Ph+N+PE)

Номинална честота на мрежата - 50Hz

Фактор на мощността $\cos\phi$ - 1

Връзката между инверторите и БКТП ще е чрез кабел тип САВТ, положен в изкоп в границите на имота.

Страна постоянен ток / PC/ :

Основните компоненти на право токовата част са фотоволтаичните модули. Те преобразуват слънчевата енергия в електрическа. Модулите генерират постоянно напрежение, което се подава на входа на фотоволтаичният инвертор.

За изграждането на фотоволтаичната електроцентрала ще се използват един вид модули. Монокристални модули LR4-72HPH 450M на фирма Longi.

Фотоволтаичните модули са тип LR4-72HPH 450M, Mono със следните характеристики

Електрическите параметри на модулите при STC * условия

Номинална пикова мощност (P_{mpp})	Wp	450
Максимално напрежение (U_{mpp})	V	41,50
Максимален ток (I_{mpp})	A	10,85
Напрежение на празен ход (U_{oc})	V	49,3
Ток на късо съединението (I_{sc})	A	11,60

Механични характеристики

Дължина	mm	2094
---------	----	------

Височина	mm	1038
----------	----	------

Широчина	mm	35
Тегло	kg	23,5

За постигане на най-голям коефициент на полезно действие, входното постоянно напрежение трябва да е в определени граници. Това се постига със свързване на фотоволтаичните модули (панели) последователно, така нареченото формиране на стрингове е с цел повишаване на генерираното напрежение. Отделните стрингове ще се свързват към MPPT тракерите на инвертора.

ФЕЦ се състои от 371 отделни стринга. В стринговете ще са свързани 15 броя панели, като характеристиките му ще са: 6750Wp, $I_{mp} = 10.85A$, $U_{mp} = 622,5V$.

Модулите са свързани последователно, посредством монтираните към тях фабрични кабели със стандарти MC4 куплунги. Двата крайни модула от всеки стринг чрез соларен кабел тип PV1-F 0,6/1 kv 1x4mm² или негов аналог се свързват към отделните MPPT тракери на инвертора. На всеки инвертор се свързват по двадесет стринга с по 15 броя панели. Инверторът има вградена защита от пренапрежение, чрез която се защитават модулите и превключвателят, чрез които става изключване на системата.

Страна променлив ток /AC/:

Границата между постоянно токовата и променливо токовата част е самият инвертор, но в случаят той се приобщава към променливо токовата част и е основен компонент от нея. Останалите компонентни изграждащи AC страната са защитно-комутационна апаратура и кабели.

Инвертора е устройство, което преобразува постоянно токовата енергия на модулите в променливо токова и я отдава на мрежата. Изисквания към инверторите за безопасна работа:

- Автоматично изключване на фотоволтаичната система от електро разпределителната мрежа, при отпадане на мрежовото напрежение;
- Автоматично включване на фотоволтаичната система от електро разпределителната мрежа, след възстановяване на мрежовото напрежение;

В настоящият проект инвертора е зависим - преобразуването се определя от напрежението на променливо токовата мрежа. Инвертора не трябва да генерира собствено напрежение на изхода си. Той следи напрежението на мрежата и инжектира ток със същата форма. Инверторът е с висок коефициент на полезно действие - 98,6%, нивото на защита от външни атмосферни влияния е IP65.

Проектни решения

Разположението на PV-и генераторите е съобразено с препоръките на фирмата производител, желанието на инвеститора и особеностите на терена.

При монтажа на фотоволтаичните панели да се използват инструменти с изолирани захвати, а работната повърхност на панелите да се покрива с непрозрачен материал - панелите започват да генерират енергия при облъчване със светлина.

С произведената постояннотокова енергия от генераторите се захранват инверторите, преобразува се в променливотокова енергия и се изнася в електроразпределителната мрежа (ЕРМ).

Свързване DC

Свързването между отделните PV-генератори се извършва с конектори MC4 - противовлажно изпълнение. Това позволява видимо „разкъсване“ на стринговете при профилактика или ремонт. Стринговете се свързват към табло защита (ТЗ), а от него към входовете на инвертора посредством кабели IBC FlexiSun 2x1x4 mm² и MC4 конектори. Кабелите се изтеглят в предпазни PVC тръби по металоконструкцията на централата, в предпазни PVC тръби, положени в изкоп в ПИ 58222.71.50.

За защита на инверторите от пренапрежения в ТЗ се монтират катодни отводители.

Заземителна инсталация

Заземителната инсталация на фотоволтаичната система ще се проектира като заземителен контур около металните конструкции. В ъглите на контура ще се монтира вертикален заземител. Инверторът също се присъединява със спусък от заземителната инсталация, чрез меден проводник, съгласно инструкцията му за монтаж. Всички връзки на заземителните шини под повърхността на терена ще бъдат изпълнени чрез заварка. След заварката мястото ще се обработва с асфалт или лак за предпазване от корозия.

За вертикални заземители ще се използват горещо цинковани заземителни колове от профилна стомана с размери 1500/63/63мм. Вертикалните заземители да се положат чрез набиване.

Заземителната инсталация трябва да осигурява по всяко време на годината за целия срок на експлоатация, независимо от експлоатационните и климатични условия, стойност на съпротивлението на заземителната инсталация не по-голяма от 10 Ом.

б) Период на действие и етапи на изпълнение на плана/програмата

Общият устройствен план е документ с дългосрочно действие. Общите устройствени планове на общините се създават за прогнозен период от 15-20 години. В

конкретния случай частичното изменение на ОУП Велики Преслав е свързано с инвестиционното намерение на „ЕНЕРФИН“ ООД и е безсрочно.

Етапите на изпълнение на плана са:

1. Допускане частично изменение на ОУП.
2. Изработване на проект за частично изменение на ОУП.
3. Обществено обсъждане на проекта за изменение на ОУП по реда на чл. 127 ал.1 от ЗУТ.
4. Издаване на становище на Директора на РИОСВ за съгласуване частично изменение на плана;
5. Одобряване на частичното изменение на ОУП.

в) Териториален обхват (транснационален, национален, регионален, областен, общински, за по-малки територии) с посочване на съответните области и общини

Териториалният обхват е общински и в частност ПИ с идентификатор № 58222.71.50, м. „Курията“ по КК на гр. В. Преслав.

г) Засегнати елементи от Националната екологична мрежа (НЕМ)

Предвижданията за частично изменение на ОУП Велики Преслав, във връзка с инвестиционното намерение на „ЕНЕРФИН“ ООД не попадат в територии от НЕМ.

С частичното изменение на ОУП се предвижда новото предназначение на имота да бъде "за производствени и складови дейности (ПСД)", с показатели на устройствена зона от разновидност "чисто производствена (Пч)" и по-конкретно: за енергопроизводствен обект - фотоволтаична централа. Местоположението на изменението на ОУП спрямо защитените зони и обекти на НЕМ е показано по-долу.

Местоположение на имот 58222.71.50, спрямо границите на 33 Преславска планина BG0000421

BG0000421 „Преславска планина” по Директива 92/43 ЕЕС

Зоната представя сравнително добре запазени гори, заобиколени от обработваеми земи.

Площ на зоната 140 600.10 дка.

Цели на опазване:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.

- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Предмет на опазване
ТИПОВЕ МЕСТООБИТАНИЯ от Приложение I на Директива 92/43/ЕЕС

КОД	ИМЕ	на Покр	Предст	Отн. площ	Прирст.	Цялос оц.
6110	*Отворени калцифилни или базифилни тревнисъобщества от <i>Alyso-Sedion albi</i>	18.44	С	С	С	С
6210	* Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (<i>Festuco-Brometalia</i>) (*важни местообитания на орхидеи)	430.82	В	С	В	В
6240	*Субпанонски степни тревни съобщества	103.12	В	С	В	В
6430	Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс	23.08	В	С	В	В
6510	Низинни сенокосни ливади	0.51	В	С	А	А
7220	*Извори с твърда вода с туфести (бигорни) формации (<i>Cratoneurion</i>)	0.29	Д			
8210	Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове	5.99	В	С	В	В
8310	Неблагоустроени пещери	1.406	А	С	А	А
9150	Термофилни букови гори (<i>Cephalanthero-Fagion</i>)	561.75	А	С	А	А
9170	Дъбово-габъррови гори от типа <i>Galio-Carpinetum</i>	300.63	В	С	А	А
9180	*Смесени гори от съюза <i>Tilio-Acerion</i> върху сипеи и стръмни склонове	832.78	В	В	А	В
91G0	Мизийски гори от сребролистно липа	584.84	В	С	А	А
91M0	Балкано-панонски церово-горунови гори	68.71	В	С	А	А
91Z0	Мизийски гори от сребролистна липа	20.48	В	С	В	В
91EO	*Алувиални гори с <i>Alnus glutinosa</i> & <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Pandionq Alnion incanae, salicion</i>)	0.36	В	С	С	В

БОЗАЙНИЦИ

Mesocricetus newtoni Добруджански (среден) хомяк

Miniopterus schreibersi Дългокрил прилеп

Myotis blythii Остроух нощник

Myotis capaccinii Дългопръст нощник

Myotis emarginatus Трицветен нощник

Myotis myotis Голям нощник

Rhinolophus blasii Средиземноморски подковонос

Rhinolophus euryale Южен подковонос

Rhinolophus ferrumequinum Голям подковонос

Rhinolophus hipposideros Малък подковонос

Rhinolophus mehelyi Подковонос на Мехели

Spermophilus citellus Лалугер

Vormela peregusna Пъстър пор

ЗЕМНОВОДНИ И ВЛЕЧУГИ

Bombina bombina Червенокоремна бумка

Bombina variegata Жълтокоремна бумка

Elaphe quatuorlineata Ивичест смок

Emys orbicularis Обикновена блатна костенурка

Triturus karelinii Голям гребенест тритон

Testudo graeca Шипобедрена костенурка

Testudo hermanni Шипоопашата костенурка

РИБИ

Cobitis taenia Обикновен щипок

Rhodeus sericeus amarus Европейска горчивка

БЕЗГРЪБНАЧНИ

Paracaloptenus caloptenoides Обикновен паракалоптенус

РАСТЕНИЯ

Himantoglossum caprinum Обикновена пърчовка

Класове Земно покритие	% Покритие
Водни площи във вътрешността (стоящи води, течащи води)	1
Храстови общества	7
Влажни ливади, мезофилни ливади	8
Друга орна земя	13
Широколистни листопадни гори	55
Широколистни вечнозелени гори	1
Смесени гори	12
Изкуствени горски монокултури (например насаждения на тополи или екзотични дървета)	1
Не-горски райони, култивирани с дървесна растителност (вкл. овошки, лозя, крайпътни дървета)	2
Общо Покритие	100

Общи въздействия и дейности в защитената зона и дял от засегнатата площ в зоната. Всички въздействия и дейности в защитената зона и около нея са незначими, с изключение на сечта и изкуственото залесяване, както и градоустройството около него. Сериозен проблем е политиката на управление на горите за подменяне на естествените широколистни дървесни видове с иглолистни видове.

Код	Име	Интенз. Въздействие %
100	Култивация	C - 3
102	Косене/Сечи	B - 3
120	Наторяване	C 0 13
130	Напояване	C + 1
141	Изоставяне на пасторални системи	C + 1
162	Изкуствено залесяване	B - 13
163	Повторно засаждане	C + 1
164	Горскостопански сечи	C 0 0
165	Отстраняване на подраст	C 0 1
230	Лов	C - 51
301	Кариери	C - 1
409	Други типове обитаване	C - 0
421	Изхвърляне на битови отпадъци	C - 4
501	Пътеки, маршрути, велосипедни маршрути	C 0 0
502	Пътища, автомобилни пътища	C - 0
511	Електропроводи	C 0 0
530	Подобрен достъп до обекта	C - 0

602	Скиорски комплекс	C - 0
604	Турове, маршрути	C 0 0
622	Пешеходен туризъм, езда и немоторизирани превозни средства	C 0 1
624	Алпинизъм, катерачество, пещернячество	C - 0
690	Други въздействия, свързани с отдиха и туризма	C - 0
900	Ерозия	C - 1
140	Паша	C + 6
170	Животновъдство	B + 6
400	Урбанизирани райони, обитавани от човека области	C 0 5

Режим на опазване	Код на местообитание
Забрана за водене на действия свързани с промяна на хидрологичния режим.	91E0
Забрана за добив на листников фураж.	91G0 91H0 91Z0 9150 9170
Забрана за кастрене.	91Z0
Забрана за ограждане, включително за бази за интензивно развъждане на дивеча.	91G0 9150 9170 91H0
Забрана за паша на кози	91H0 91Z0
Забрана за паша	91G0 9170 9150
Забрана за промяна предназначението на земята, освен в интерес на общественото здраве и безопасност или по други причини от първостепенен обществен интерес, включително такива изразяващи се в изключително благоприятни последици за околната среда.	91H0 91E0
Забрана за промяна предназначението на земята, освен в интерес на общественото здраве и безопасност или по други причини от първостепенен обществен интерес, включително такива от социален или икономически характер или изразяващи се в изключително благоприятни последици за околната среда.	91M0 9150 9170 91G0 91Z0
Задължително провеждане на отгледни сечи	91Z0 91G0 9150 91M0

	9170
Запазването на ключови елементи на биоразнообразието – острови на старостта, дървета с хралупи, зони на спокойствие и т.н.	91G0 9170 9150 91Z0 91H0
Увеличаване на турнуса на сеч с 20 години.	91G0 9150 9170
Забрана за провеждане на санитарни сечи с интензивност под 5 % . В естествените гори е допустимо и нормално естествения отпад (мъртвата дървесина) да бъде до 5% от запаса. Ако мъртвата дървесина в насаждението е до 5% от запаса не трябва да се предвижда и извежда санитарна сеч. А в случаите когато се провежда санитарна сеч - на 1 ха. трябва да се оставят по минимум 15 м3. мъртва и суха маса.	91Z0 9150 9170 91G0
Забрана за внасяне на не-местни произходи и видове при воденето на краткосрочно-постепенни сечи със съчетаване на естественото с изкуствено възобновяване.	9170 91G0 91Z0 9150
Забрана за водене на всички видове възобновителни сечи при издънкови насаждения с изключение на постепенни сечи с възобновителен период не по-малък от 10 години. Разрешените сечи се допускат при предварително естествено възобновяване или със съчетаване на естественото с изкуствено възобновяване.	91Z0 91G0 9150 9170
Забрана за водене на всички видове възобновителни сечи при високостъблени насаждения, с изключение на изборните и дългосрочно постепенните.	91G0 9150
Забрана за водене на всички видове възобновителни сечи с изключение на изборните при високостъблени насаждения	91G0 9170 9150
Забрана за водене на всички видове възобновителни сечи.	91H0
Забрана за водене на всички видове сечи.	91E0

Имот 58222.71.50 отстои на около 1400 метра по права въздушна линия. Планираните дейности в имот 58222.71.50, няма да доведат до промяна в оглед на нейната структура, функции и природозащитни цели (загуба на местообитания, фрагментация, обезпокояване на видове, нарушаване на видовия състав, химически, хидроложки и геоложки промени и др.), както по време на реализацията, така и при експлоатацията на инвестиционното предложение.

Не е необходимо да се предлагат смекчаващи мерки, предвидени за предотвратяване, намаляване и възможно отстраняване на неблагоприятните въздействия от осъществяване на плана, програмата и проекта/инвестиционното предложение върху защитената зона.

Не е необходимо да се разглеждат алтернативни решения и оценка на тяхното въздействие върху защитената зона, включително нулева алтернатива;

Не са налични на обстоятелства по чл. 33 ЗБР, включително доказателства за това и предложение за конкретни компенсиращи мерки по чл. 34 ЗБР.

Имот 58222.71.50 отстои на около 2800 метра по права въздушна линия от границите на ЗАЩИТЕНА ЗОНА BG 0000501 „ГОЛЯМА КАМЧИЯ“.

ЗАЩИТЕНА ЗОНА BG 0000501 „ГОЛЯМА КАМЧИЯ“

Защитена зона BG 0000501 „ГОЛЯМА КАМЧИЯ“ е одобрена с Решение № 122/ 02.03.2007 год. на Министерският съвет на Р България, с обща площ от 216.69 ха.

Цели на опазване:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.

- Възстановяване, при необходимост, на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Съгласно Стандартният формуляр в зоната попадат следните типове природни местообитания и видове предмет на опазване:

ТИПОВЕ МЕСТООБИТАНИЯ от Приложение I на Директива 92/43/ЕИО:

91G0 * Панонски гори с *Quercus petraea* и *Carpinus betulus* Pannonic woods with *Quercus petraea* and *Carpinus betulus*

91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори; Pannonian-Balkanic turkey oak sessile oak forests

БОЗАЙНИЦИ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕИО, предмет на опазване в зоната:

Rhinolophus hipposideros Малък подковонос

Rhinolophus ferrumequinum Голям подковонос

Myotis blythii Остроух нощник

Rhinolophus blasii Средиземноморски подковонос

Myotis myotis Голям нощник

Spermophilus citellus Лалугер

Vormela peregusna Пъстър пор

Miniopterus schreibersi Дългокрил прилеп

Myotis caraccinii Дългопръст нощник

Myotis emarginatus Трицветен нощник

Rhinolophus euryale Южен подковонос

Rhinolophus mehelyi Подковонос на Мехели

Lutra lutra Видра

Mesocricetus newtoni Добруджански хомяк

РИБИ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕИО, предмет на опазване в зоната:

Barbus meridionalis Черна (балканска) мряна

Barbus plebejus Маришка мряна

Cobitis taenia Обикновен щипок

Rhodeus sericeus amarus Европейска горчивка

ЗЕМНОВОДНИ И ВЛЕЧУГИ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕИО, предмет на опазване в зоната:

Emys orbicularis Обикновена блатна костенурка

Triturus karelinii Голям гребенест тритон

Bombina bombina Червенокоремна бумка

Bombina variegata Жълтокоремна бумка

БЕЗГРЪБНАЧНИ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕИО, предмет на опазване в зоната:

Lucanus cervus Бръмбър рогач

Cerambyx cerdo Обикновен сечко

Morimus funereus Буков сечко

* *Rosalia alpina* Алпийска розалия

Unio crassus Бисерна мида

Paracaloptenus caloptenoides Обикновен паракалоптенус

**Callimorpha quadripunctaria*

Имот 58222.71.50 отстои на около 2800 метра по права въздушна линия. Планираните дейности в имот 58222.71.50, няма да доведат до промяна в оглед на нейната структура, функции и природозащитни цели (загуба на местообитания, фрагментация, обезпокояване на видове, нарушаване на видовия състав, химически, хидроложки и геоложки промени и др.) както по време на реализацията, така и при експлоатацията на инвестиционното предложение.

Не е необходимо да се предлагат смекчаващи мерки, предвидени за предотвратяване, намаляване и възможно отстраняване на неблагоприятните въздействия от осъществяване на плана, програмата и проекта/инвестиционното предложение върху защитената зона.

Не е необходимо да се разглеждат алтернативни решения и оценка на тяхното въздействие върху защитената зона, включително нулева алтернатива;

Не са налични на обстоятелства по чл. 33 ЗБР, включително доказателства за това и предложение за конкретни компенсиращи мерки по чл. 34 ЗБР.

д) Основни цели на плана/програмата

Основната цел е да се създаде основа за балансирано и устойчиво устройствено развитие, осигуряване на оптимални условия за развитие на средата за живот и производство, в съответствие с енергийната стратегия на Република България, плановете и програмите за насърчаване на производството на енергия от възобновяеми източници, както и с целите на Европейския съюз за производство на екологично чиста енергия от възобновяеми ресурси.

С проекта частично изменение на ОУП и предвижданията за ФЕЦ в имот 58222.71.50 се цели ефективно използване на територията, а също и на инфраструктурата на общината, при ефективно и природно съобразно ползване на даденостите на терена с гарантиране на висок естетически и природен комфорт.

Цели се ефективно използване на територията, а също и на инфраструктурата на общината, при природосъобразно ползване на даденостите на терена с гарантиране на висок естетически и природен комфорт.

Друга основна цел е и да се поддържа в добро състояние качеството на компонентите на околната среда и осигуряването на природосъобразен живот на населението. Тази цел не противоречи на дългосрочната цел на България в областта на околната среда, а именно: *подобряване качеството на живот на населението на страната, чрез осигуряване на благоприятна околна среда и запазване на богатата природа на основата на устойчиво развитие и управление на околната среда.*

Общите цели на екологичната оценка са насочени към по-добро обвързване на плана към опазването на околната среда, увеличаване на участието в процеса на вземане на решение на представители на различни заинтересовани групи и институции, чрез запознаване с плана и неговата оценка.

В конкретния случай трябва да се изходи от факта, че територията е урбанизирана – бивше селскостопанско летище. Водеща цел е опазването на съществуващият аграрен ландшафт, както и на всички елементи на композицията и съвместяването на разширените функции на територията.

Предвижданията трябва да са икономически осъществими и да се създаде възможност за целесъобразно устройство на предложената територия. Така представения проект има за цел осъществяване на бъдещите инвестиционни намерения на собствениците и създаване на условия за правилно и коректно функциониране на урбанизираната територия, обект на разработката.

Предвижданията на ОУП трябва да са икономически осъществими и да се създаде възможност за целесъобразно устройство на предложената територия. Така представения проект има за цел осъществяване на бъдещите инвестиционни намерения на собствениците и създаване на условия за правилно и коректно функциониране на урбанизираната територия обект на разработката.

Изменението на ОУП се изработи при следните условия: Изработеният проект е съобразен със Закона за устройство на територията, Наредба № 8 за Обема и съдържанието на устройствените схеми и планове (обн. ДВ. бр.57 от 26 Юни 2001 г., изм. ДВ. бр.68 от 3 Август 2004г., изм. ДВ. бр.51 от 21 Юни 2005г., изм. ДВ. бр.66 от 25 Юли 2008г.) и съгласно Наредба № 7 от ЗУТ.

е) Финансиране на плана/програмата (държавен, общински бюджет или международни програми, други финансови институции)

Частичното изменение на ОУП на Община Велики Преслав се финансира от възложителя, а реализацията на предвижданията в новата УЗ – Пч от собственика на имот 58222.71.50.

С частичното изменение на ОУП се предвижда новото предназначение на имота да бъде "за производствени и складови дейности (ПСД)", с показатели на устройствена зона от разновидност "чисто производствена (Пч)" и по-конкретно: за енергопроизводствен обект - фотоволтаична централа. Финансирането на изменението е от Община Велики Преслав, а реализацията на предвижданията в новата УЗ – Пч, ще се осъществи от собственика на имот 58222.71.50 – „ЕНЕРФИН“ ООД.

ж) Срокове и етапи на изготвянето на плана/програмата и наличие (нормативно регламентирано) на изискване за обществено обсъждане или друга процедурна форма за участие на обществеността

✓ Заинтересованите лица могат да изразят писмено своите становища по реда и сроковете съгласно ЗУТ.

✓ Обществено обсъждане за частично изменение на ОУП, съгласно чл. 127, ал. 1 от ЗУТ.

✓ Издаване на становище на Директора на РИОСВ Шумен за съгласуване по представената информация за преценяване необходимостта от извършване на екологична оценка на изменение на ОУП.

✓ Одобрение на изменение на ОУП на заседание на Общински съвет.

3. Информация за органа, отговорен за прилагането на плана/програмата

Отговорност за прилагането на плана носи общински съвет на община Велики Преслав и собственика на имота.

На Кмета на общината са вменени задълженията да извърши необходимите действия по реда на ЗУТ за изпълнение на частичното изменение, разрешителните режими за последващо реализиране на предвижданията в новата УЗ – Пч в имот 58222.71.50.

4. Орган за приемане/одобряване/утвърждаване на плана/програмата

Отговорност за прилагането на мерките в периода на проектиране носят проектантите, а контролът се осъществява от надзорните фирми и съгласуващите проекта ведомства и организации. Сроковете и санкциите се регламентират от ЗУТ, т. к. в случая се касае за мерки, свързани с устройственото и инвестиционното проектиране, което е регламентирано от този закон и съответните наредби към него.

Одобряването на инвестиционното предложение е в пряка зависимост от:

- Становището на РИОСВ-Шумен;
- Общински съвет Велики Преслав;
- Кмета на община Велики Преслав;
- ВИК – Шумен;
- РЗИ – Шумен;
- ЕСО.

5. (не е задължително за попълване)

Моля да бъде допуснато извършването само на екологична оценка (ЕО) /В случаите по чл. 91, ал. 2 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС), когато за инвестиционно предложение, включено в приложение № 1 или в приложение № 2 към ЗООС, се изисква и изготвянето на самостоятелен план или програма по чл. 85, ал. 1 и 2 от ЗООС/ поради следните основания (мотиви):

Приложение:

А. Информация по чл. 8а, ал. 2 от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми:

1. Характеристика на плана/програмата относно:

а) инвестиционните предложения по приложение № 1 към чл. 92, т. 1 и приложение № 2 към чл. 93, ал. 1, т. 1 и 2 към ЗООС и/или други инвестиционни предложения с предполагаемо значително въздействие върху околната среда, спрямо които предлаганият план/програма определя критерии, нормативи и други ръководни условия от значение за бъдещото им разрешаване или одобряване по отношение на местоположение, характер, мащабност и експлоатационни условия:

В съответствие с чл. 81, ал. 1, т. 2 на Закона за опазване на околната среда, оценка на въздействието върху околната среда /ОВОС/ се извършва на инвестиционни предложения за строителство, дейности и технологии съгласно Приложения № 1 и 2 на ЗООС и за техните изменения или разширения, когато са възможни въздействия върху околната среда. Произнасянето на приложимите процедури, определени с глава шеста от ЗООС, от страна на компетентните органи - МОСВ/РИОСВ се извършва при съобразяване на предвидените конкретни дейности и при отчитане на критериите, заложи в ЗООС и поднормативните актове към него.

Частично изменение на Общ устройствен план (ОУП) на Община Велики Преслав не е включено в Приложения № 1 и 2 на ЗООС и не е предмет на оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС) по реда на глава шеста от същия закон. Така описаното частично изменение на ОУП не предвижда развитие на намерения, включени в Приложения № 1 и 2 на ЗООС.

Изменението на ОУП по смисъла на Закона за устройство на територията, попада в обхвата на разпоредбата на чл. 85, ал. 2 във връзка с ал. 1 от ЗООС и в позиция на т. 9.1. от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, "Наредба за ЕО" /ДВ, бр. 57/04 г., изм./.

Когато за реализирането на намерението и/или свързаните с него съпътстващи обекти и дейности се изисква най-напред да бъде изготвен самостоятелен устройствен план /евентуално подробен устройствен план - ПУП, устройващ само конкретното намерение/ или изисква изменение на устройствен или друг план от по-високо ниво /например Общ устройствен план - ОУП и/или ПУП с по-голям териториален обхват от този, необходим за реализирането на конкретното намерение/ по реда на специализираната нормативна уредба /ЗУТ или друг закон/, процедирането по реда на глава шеста от ЗООС трябва да бъде съобразено с йерархичната последователност на изискващите се планове, проучвания, проекти.

Осъществяването на план създава предпоставка за обособяване на зона за производствени дейности. Намерението на инвеститорът е, след изменението на ОУП да одобри ПУП, да промени начина на трайно ползване на имотите и да изгради фотоволтаична електроцентрала (ФЕЦ) за производство на електрическа енергия.

ПРОЕКТЪТ ЗА ИЗМЕНЕНИЕ НА ОУП НА ОБЩИНА ВЕЛИКИ ПРЕСЛАВ, засяга само ПИ с идентификатор 58222.71.50. Проектът за частично изменение се изработва по задание, съгласно чл.125, ал.2 от ЗУТ и след разрешение, съгласно Решение № 166 в протокол № 16/17.11.2020 г. на ОС Велики Преслав.

В действащия ОУП на Община В.Преслав, имотът е означен като урбанизирана територия, устройствена зона за „Транспорт и техническа инфраструктура“. С частичното изменение на ОУП се променя устройствената зона от „Транспорт и техническа инфраструктура“ за Пч /Чисто производствена зона/.

Поземленият имот, предмет на плана, се намира в местността "Курията" в землището на гр. Велики Преслав, северозападно от града, южно от републикански път II -74 - втори клас, Търговище-Велики Преслав, като до него има достъп чрез пътна връзка (част от републиканския път) с дължина около 50 м. Формата на имота е неправилна, многоъгълна, издължена в посока северозапад-югоизток (размери около 400м/100м), с площ по КК 36 801 кв.м. Граници на имота: на север граничи със 7 бр. ПИ с идентификатори 58222.71.20, 58222.71.21, 58222.71.22, 58222.71.23, 58222.71.26, 58222.71.27 - ниви, и 58222.71.48 - нива и ПИ с идентификатор 58222.503.11 - задънена отсечка, част от републиканския път; на североизток, изток и юг - ПИ с идентификатор 58222.71.52 - селскостопански път; на запад - с 3 бр. ПИ с идентификатори 58222.71.51 - селскостопански път; 58222.71.45 и 58222.71.46 - ниви; Релефът е равен с надлъжен наклон около 2% в посока северозапад-югоизток, напречен наклон около 2,3% в посока югозапад-североизток. Няма заварено застрояване, запазена е асфалтово - бетонната настилка на пистата, която е силно амортизирана.

Според действащия ОУП на община Велики Преслав, съседният на север ПИ с идентификатор 58222.71.48 също е маркиран в сиво, следователно не е земеделска земя, както е отразен в кадастралната карта. Голям брой земеделски имоти между град Велики Преслав и бившето селскостопанско летище, разположени двустранно на републиканския път, са зацриховани с вертикални светлокафяви линии и означени "3з2". Това са имоти с допустима промяна на предназначението, които вероятно ще бъдат за производственоскладови дейности (ПСД). Така с действащия ОУП са създадени предпоставки северозападно от града да се развие нова производствена зона.

Територията към настоящия момент е неурегулирана. Теренът, обект на плана, е частна собственост. Застрояването е свързано с изграждане на фундаменти, върху които ще се монтират фотоволтаичните модули, прокарване на траншеи за окабеляване и изграждане на трафопост.

Осъществяването на плана създава предпоставка за обособяване на зона за производствена складова дейност и производство на електроенергия от ВЕИ по фотоволтаичен способ. Намерението на инвеститорът е след одобрението на ПУП, да промени начина на трайно ползване на имотите и за изгради да фотоволтаична електроцентрала (ФЕЦ) за производство на електрическа енергия.

Електроцентралата ще преобразува слънчевата радиация в електрическа енергия, чрез фотоволтаични модули. За повишаване на общата ефективност на електроцентралата, фотоволтаичните модули ще са свързани последователно в стрингове. Полученият от тях ток с постоянно напрежение ще се преобразува в такъв с променливо напрежение чрез трифазни инвертори.

Соларните панели ще са с високо качество, подходящи както за самостоятелни соларни системи, така и за системи, свързани с електрическата мрежа.

Не е необходима вода за битово-санитарни нужди.

Канализация – не е необходима. По време на изграждането ще бъдат поставени химически тоалетни.

При проектирането и одобряването на плана ще се спазят всички изисквания на Закона за устройство на територията и подзаконовите му разпоредби.

Текущото състояние на компонентите и факторите на околната среда

Територията, която обхваща изменението на ОУП, се характеризира със състояние, което е повлияно от антропогенно въздействие – бивше селскостопанско летище.

б) мястото на предлагания план/програма в цялостния процес или йерархия на планиране и степен, до която планът/програмата влияе върху други планове и програми:

ОУП на Община Велики Преслав е одобрен с Решение №414/07.12.2017 г. на Общински съвет Велики Преслав, влязло в сила през 2019 г.

Преценка за необходимостта от екологична оценка на изменение на ОУП на община Велики Преслав, във връзка с промяната начина на трайно ползване на имот 58222.71.50 по КKKP на гр. Велики Преслав, област Шумен, с цел изграждане на фотоволтаична инсталация.

Когато за реализирането на намерението и/или свързаните с него съпътстващи обекти и дейности се изисква най-напред да бъде изготвен самостоятелен устройствен план /евентуално подробен устройствен план - ПУП, устройващ само конкретното намерение/ или изисква изменение на устройствен или друг план от по-високо ниво /например Общ устройствен план - ОУП и/или ПУП с по-голям териториален обхват от този, необходим за реализирането на конкретното намерение/ по реда на специализираната нормативна уредба /ЗУТ или друг закон/, процедирането по реда на глава шеста от ЗООС

трябва да бъде съобразено с йерархичната последователност на изискващите се планове, проучвания, проекти.

Следователно първо ще се измени частично Общия устройствен план на общината, след което ще се изработи и одобри ПУП-ПЗ за ПИ №58222.71.50 с обща площ 36,801 дка в землището на гр. Велики Преслав, Област Шумен.

в) значение на плана/програмата за интегрирането на екологичните съображения, особено с оглед насърчаването на устойчиво развитие:

Целта на екологичната оценка е интегриране на екологичните съображения в разработения план, които има потенциал за въздействие върху околната среда и човешкото здраве, при прилагането си.

Съгласно чл.11 от Договора за функционирането на ЕС (ДФЕС), „ изискванията за опазване на околната среда трябва да бъдат интегрирани при определянето и изпълнението на политиките и дейностите на ЕС, в частност, за да се насърчи устойчивото развитие“. Устойчивото развитие изисква съответствие с достиженията на правото на ЕС в областта на околната среда. Фондовете към ОСР са един от основните източници на финансиране за политиките по околна среда в рамките на ЕС и следователно се очаква те също да допринесат, в значителна степен, за подобряване на околната среда. За да се насърчи устойчивото развитие чрез фондовете към ОСР, чл. 111 от проекта на Общ регламент за 5-те фонда към ОСР позволява коефициентите на съфинансиране по отделните ОП да бъдат модулирани на ниво приоритетна ос.

Една от целите (посочена в чл. 111(2) е при формулирането, подготовката и изпълнението на плана да се отчетат изискванията за опазване и подобряване на околната среда, главно чрез прилагането на принципа на предпазните мерки, принципа на превантивните действия и принципа "замърсителят плаща".

Предложението за ПУП-ПЗ за фотоволтаични електроцентрали е изцяло съобразено с изискванията на няколко важни нормативни акта от българското законодателство, които пряко кореспондират и отговарят на изискванията на пакета екологични закони:

- Закон за енергетиката;
- Закон за енергията от възобновяеми източници;
- Наредба № 14 на МРРБ и МЕЕР за техническите правила и нормативи за проектиране, изграждане и ползване на обектите и съоръженията за производство, преобразуване , пренос и разпределение на електрическа енергия, Глава 4 „Технически правила и нормативи за проектиране на енергийни обекти за производство на електрическа енергия от ВЕИ“;
- Закон за устройството на територията;
- Национален план за действие за възобновяемите енергийни източници (2011-2020 г).

В унисон с новата, по-строга, политика на ограничаване на изкопаемите неекологични горива и енергия, е и българската вътрешна икономическа политика, която стимулира развитието на сектора на естествено възобновяеми източници.

Реализацията на заложените с предвижданията в новата УЗ-Пч дейности са в съответствие с изискванията, произтичащи от съвременното хармонизирано българско законодателство са гаранция за постигане целите на устойчивото развитие, разглеждано като постигане на баланс между социалните и екологичните принципи, като социално оправдано и екологосъобразно икономическо развитие.

г) екологични проблеми от значение за плана/програмата:

За територията предмет на частично изменение на Общ устройствен план (ОУП) в оценяваните територии и района няма данни за съществуване на екологични проблеми от значение на плана.

д) значение на плана/програмата за изпълнението на общностното законодателство в областта на околната среда:

Проектът се подлага на екологична оценка, за да може да се прецени дали за дадената дейност следва да се подходи към решаването на екологичните и социални въпроси при планирането, финансирането им и осъществяването им. Екологичната оценка е неразделна част от цялостната оценка за проекта, включително в оценката на финансовите рискове и рисковете за доброто ѝ име и от установяването на потенциалните благоприятни екологични или социални възможности. Тази оценка ще е съобразена с естеството и мащаба на проекта и съизмерима с нивото на екологичните и социални рискове и въздействия.

Чрез процеса на екологична оценка, възложителя следва да определи и охарактеризира потенциалното въздействие върху биологичното разнообразие, което проектът има вероятност да причини. Обемът на предпроектните проучвания трябва да бъде достатъчен за пълното характеризане на рисковете и въздействията, да съответства на подхода на предпазливост и да отразява въпросите, бъдещи безпокойство сред съответните заинтересовани страни. Необходимо е, също така, оценката да взема предвид въпросите на изменението на климата и приспособяването към него.

Директивата има за цел да осигури високо ниво на защита на околната среда и да допринесе за интегрирането на екологичните съображения в разработването на планове и програми с цел насърчаване на устойчивото развитие /член 1 на директивата/. Основен елемент в Директивата, необходим за извършване на стратегическа ЕО, е определянето на обхвата /чл. 3/, който има за цел да определи географския район, съответния период от време, който се отнася до тенденциите и влиянието и свързаните с тях екологични въпроси, които трябва да се вземат предвид в рамките на стратегическата екологична оценка. Освен това се определя методът на оценка и оценка на разумни алтернативи. Плана ще

допринесе за по-ефективното използване на общинската територия, прилагащо интегриран подход за постигане на устойчиво развитие в перспектива.

С частичното изменение на ОУП Велики Преслав и отреждане на територия за Пп - ФЕЦ се създават възможности за реализация на дейности, пряко свързани с изпълнение изискванията на Директива 2009/28/ЕО на Европейския парламент и на съвета на Европа от 23.04.2009г. за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и за изменение и в последствие отмяна на Директиви 2001 /77/ЕО и 2003/30/ЕО.

Поставена е основна цел за подобряване на енергийната ефективност на Общността, насочена към постигане на 20% повишаване на енергийната ефективност до 2020 г. В Приложение №1 са формулирани „Националните общи цели за дела на енергията от възобновяеми източници в брутното крайно потребление на енергията през 2020 г.

Следва да се подчертае, че с оглед на постигането на националните цели и в насоките на Общността относно държавните помощи за опазване на околната среда се отбелязва постоянна необходимост от национални механизми за подпомагане на енергията от ВЕИ.

е) наличие на алтернативи:

Изборът на площадка е направен след анализ на съществуващото състояние в региона. По отношение на местоположението на територията, предмет на плана, алтернативи няма, т. к. границите са лимитирани в рамките на собствеността.

Мястото е избрано защото:

- природния и ресурсов потенциал на общината е подходящ и позволява реализацията на изменението на плана;
- в съседство няма обекти подлежащи на защита;
- теренът е в съответствие с изискванията за екологична безопасност.

Нулевата алтернатива не е приемлива от икономически аспект за възложителя.

Предвид собствеността на земята, нейният настоящ характер и местоположение, наличните данни за слънчевата радиация, близостта до потребители на електроенергия, съществуваща отлична възможност за присъединяване към националната електроразпределителна мрежа и други дадености, не се предлага алтернатива по местоположение. Съществуват и ще бъдат разгледани в процеса на проектиране алтернативи за броя, вида, конфигурацията и характеристиките на модулите и други технически решения.

2. Обосновка на конкретната необходимост от изготвянето на плана/програмата:

Изменението на планът се изготвя и във връзка със задание съобразно ЗУТ. Обосновката от конкретната необходимост от изготвянето на плана са обществено

значимите приоритети в развитието на територията, предмет на частично изменение на ОУП, а именно:

1. Фотоволтаиците спомагат за редуциране на парниковите газове.
2. Фотоволтаичен парк (ФВП) или фотоволтаична централа (ФВЦ) е вид слънчева електроцентрала, която използва фотоволтаични клетки - слънчеви батерии за произвеждане на електричество. Фотоволтаиците се нуждаят от светлина, за да работят, а не топлина.
3. Фотоволтаиците спестяват разходи. Слънчевата енергия е в изобилие, повсеместна и безплатна. След необходимите изчисления и инсталиране на соларните панели, ще можете да се произвежда електричество толкова, колкото консумирате, което означава, че ще платите само първоначалната инвестиция.
4. Пълноценно използване на географското положение - респективно повишаване на потенциала на общината и свързаното с това оживление на локалната икономика.
5. Осигуряване на добри условия за живот на местното население и повишаване на жизнения му стандарт;
6. Обезпечаване на екологичното равновесие в региона.

Бъдещият проект ще съдържа, конкретно проектно решение за комуникационна схема, техническа инфраструктура, електрозахранване.

Необходимостта от реализацията на инвестиционното предложение се определя от съвкупности на няколко групи фактори — икономически, социални, политически, екологични.

Енергията от възобновяеми източници, енергийната ефективност и пестенето на енергия са най-евтините, най-безопасните, най-сигурните и най-приемливите, от гледна точка на природата и обществото, начини да се постигне ограничаване на емисиите на парникови газове в енергийния сектор.

Възобновяеми източници на енергия като вятъра, слънчевите фотоволтаични инсталации слънчевата термична и геотермална енергия, биомасата и енергията на приливите и отливите мога да изпълнят тази цел. Едновременно се дава приоритет на енергийната ефективност и мерки за пестене на енергия. Според Грийнпийс, енергията от възобновяеми източници, заедно с енергийната ефективност, могат да покрият 25% от осигуряването на Европа с енергия до 2020 г. В унисон с новата, още по-строга политика на ограничаване на изкопаемите неекологични горива и енергия, е и българската вътрешна икономическа политика, която стимулира развитието на сектора на естествено възстановяеми източници.

От инвестиционна гледна точка съществуват поне 10 фактора, които мотивират за средносрочни и дългосрочни капиталовложения в производството на електрическа енергия от различните видове фотоволтаични модули:

- Първичният енергиен източник е слънцето, което е безплатно и практически неизчерпаемо;
- Оперативното управление на фотоволтаичните съоръжения и системи е автоматично и се извършва дистанционно от електроразпределителните предприятия;
- Максималната си мощност фотоволтаиците отдават през деня, когато и електроконсумацията е максимална, което благоприятства оптималната работа на електросистемата;
- Фотоволтаичната система не се нуждае от постоянен оперативен персонал;
- Фотоволтаичните електроцентрали и паркове имат заводски и сервизни гаранции от 20 и повече години;
- От всички удобно достъпни за експлоатация, възобновяеми енергийни източници, най-бързо и лесно усвоимият е слънчевата светлина;
- Фотоволтаиците могат да се разполагат практически навсякъде - по фасадите и покриви на сгради, в дворове и на открито на земеделски и горски терени;
- Изкупната цена на тока, произвеждан от фотоволтаици;
- България, със слънчевата светлина, съчетана с другите климатични условия, е една от най-подходящите територии за печеливша експлоатация на слънчевата светлина, чрез фотоволтаици;
- В зависимост от особеностите на терена за фотоволтаици и слънчевоенергийните данни за него, както и от техническите средства за преобразуване на светлината в ток, времето за изкупуване на инвестицията е между 5 и 9 години. Това е вярно за инвестиция без никакви субсидии. Както досегашните, така и новите икономически стимули от европолитиките и еврофондовете, гарантират евросубсидия минимум 50% за частни фотоволтаични проекти. Затова реалният срок за възвръщаемост на инвестицията е в рамките на 3- 4 години максимум.
- В България съществуват много благоприятни условия и голям потенциал за инвестиции и слънчеви енергийни системи и по-специално за развитие на покривни, стенни и наземни фотоволтаични инсталации.
- В Германия слънчевата радиация, която попада на 1 квадратен метър площ, средно саравнява на около 1000 киловатчаса енергия годишно. У нас тази стойност е около 1500 киловатчаса енергия средногодишно.

- Изграждането на фотоволтаична централа за добив на електрическа енергия в имота изключително подходящо, поради факта, че имотът е разположен в район, където мъглите бързо се разсейват и липсват условия за засенчване - строителство, висока дървесна и храстова растителност. Площта е достатъчна и дава възможност за реализиране на по-рентабилна система.

- При изграждането и експлоатацията на обекта не се налага и няма да бъдат засегнати или ползвани допълнителни площи, извън определената площадка.

3. Информация за планове и програми и инвестиционни предложения, свързани с предложени план/програма:

Територията, предмет на изменение на плана, е предвидена за изграждане на фотоволтаична електроцентрала (ФЕЦ) за производство на електрическа енергия. За целта устройствената зоната ще се промени на „Предимно производствена“, означена с **Пп**.

Изменението на ОУП се изработва във основа на Решение № 166 в протокол № 16/17.11.2020 г. на ОС Велики Преслав. Планът ще се осъществи само в границите на имот 58222.71.50. За него няма да се ползват други терени извън границите на имотите.

За разглежданата територия няма наложена строителна забрана във връзка с чл. 198 от ЗУТ.

Тъй като за разглежданата територия е задължително съобразяването на плановете от по-нисък ранг с изискванията за устройство на територии, съгласно Наредба №7/2003 по отношение на плътността на застрояване, интензивност на застрояване и озеленена площ, в разработените към плановете правила за застрояване са указани следните ограничителни параметри:

През строителния период ще се формира обособена строителна площадка и зона, обслужваща строителните дейности. В тази зона ще се разположи временен фургон за работещите на обекта. Необходимата площ за тези зона на този етап може да се предположи, че тя ще е от порядъка на около 150 м². Предвижда се строителната база да се организира в близост до пътя за удобство при транспорта и връзките с останалите комуникации.

Бъдещото инвестиционно предложение не засяга чужди терени през строителния и експлоатационния период.

Не се очаква засягане на съществуващи известни културни паметници (исторически, архитектурни и археологически).

Електроснабдяване

Присъединяването към електропреносната мрежа на имотите ще се осъществи, посредством полагане на подземен кабел.

Водоснабдяване и канализация

Няма да се формира отпадъчни води.

Отопление

Не е необходимо отопление.

4. Характеристики на последиците и на пространството, което е вероятно да бъде засегнато, като се отчитат по-специално:

а) вероятността, продължителността, честотата и обратимостта на последиците:

По време на изграждането и експлоатацията на площадките на обектите, предмет на настоящото инвестиционно предложение не се очаква да бъдат налични опасни химични вещества.

ПУП-ПЗ ще определя възможността за дейност, чиято продължителност се определя от срока на експлоатация на фотоволтаичните модули — около 25 години. По-осезателно въздействие върху околната среда в периода за изграждане на централата.

При монтирането на съоръженията ще се завиши нивото на действие на антропогенните фактори-е нивата на шум и вибрации, временно и локално запрашаване на приземния атмосферен слой при набиването в земята на носещата конструкция.

Незначително и временно ще се завиши количеството на вредните вещества във въздуха, отделяни от трафика на автомобилния транспорт и строителната техника-въглероден оксид, въглеродороди, азотни оксиди, сери оксиди, оловни аерозоли, алдехиди, сажди, водни пари и др. Ще се генерират, макар и минимално количество, битово - фекални отпадъчни води. Предвидена е химическа тоалетна по време на строителството за персонала. Съществува опасност от увреждане на терени* и от навлизане на машини в тях или от разливи на гориво - смазочни материали. При строителството ще се генерират известни количества строителни отпадъци, а при експлоатацията ще се генерират само битови отпадъци — опаковки, стъкло, хартия, картон, биоразградими отпадъци. Очакваното при строителството въздействие ще е краткотрайно и обратимо.

При експлоатацията въздействията са сведени до минимум, тъй като производството е безотпадно, безшумно и непредизвикващо емисии в околна а среда. Човешкото присъствие в този период е силно ограничено.

Общото количество и състав на емисиите, получени при изграждането и експлоатацията на обекта, не дават основание за очаквано значимо влияние върху качествата и състава на атмосферния въздух, водите и почвите в района.

Климатични и метеорологични условия

В района на община Велики Преслав климатът е умерено - континентален и се характеризира със студена зима и топло лято с летни засушавания.

Континенталният характер е изразен особено по отношение на температурата. Известно влияние върху климата оказва Преславска и Драгоевска планина.

Най-студеният месец е Януари (-1,1°C средна температура), а най-топлият - Юли (22°C средна температура) с амплитуда 23,1°C, типична за умерено континенталния климат.

Относителната влажност на въздуха се колебае от 64% през месец Август до 84% през месец Декември. Максималната и стойност е през зимните месеци, когато температурите на въздуха са минимални.

Средномесечните стойности на метеорологичните параметри за района на град Велики Преслав, съгласно Климатичен справочник на Република България - валежи от станция Велики Преслав, а температура, вятър, облачност, мъгла и снежна покривка от най-близката станция гр. Шумен са показани на Таблица:

показатели	месеци											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Средна температура	-1,1	1,0	4,4	10,7	15,6	19,4	22,0	21,6	17,4	12,0	6,8	1,8
Максимална температура	2,7	5,7	10,3	17,4	22,4	26,1	28,9	29,0	25,0	18,6	11,6	5,6
Минимална температура	-4,8	-2,8	0,0	-5,0	9,8	13,4	15,4	15,0	11,4	6,9	3,2	-1,7
Ср.мес.ден. амплитуда на темп.на въздуха	7,5	8,5	10,3	12,4	12,6	12,7	13,5	14,0	13,6	11,7	8,4	7,3
Влажност в %	82	80	74	69	71	70	65	64	68	75	82	84
Обща облачност в дни	6,8	6,7	6,5	5,9	5,5	4,5	3,6	3,1	3,6	4,9	6,7	6,7
Брой дни с мъгла	4,0	2,3	2,0	1,4	1,2	1,0	0,5	1,7	1,9	2,7	3,8	4,8
Тихо време %	24,4	25,5	24,7	29,1	29,0	32,8	32,5	34,0	36,2	37,6	30,5	32,8
Валежи в мм.	47	43	41	52	71	73	56	48	34	49	61	65

В Таблица е показана честотата на годишните ветрове за района по посока в %:

<i>посока</i>	<i>N</i>	<i>NE</i>	<i>E</i>	<i>SE</i>	<i>S</i>	<i>SW</i>	<i>W</i>	<i>NW</i>
<i>честота %</i>	15.7	11.8	8.6	12.5	10.8	8.3	18.6	13.8

Средната годишна температура е от 9°C до 11,5°C. Климатичната характеристика се влияе от много фактори, като температурата на въздуха, относителната влажност, скорост и посока на ветровете, валежи, слънчева радиация и др. Средната месечна януарска температура е от -1,2°C до -2,0°C, а средната юлска температура между 20,5 и 21,5°C. В източната част зимата е по-мека и лятото е по-горещо в сравнение със западната част на общината.

Средногодишните валежи са 670 мм. (за България 650 мм.) с летен валежен максимум (199 мм; месец май – 78 мм.) и есенен валежен максимум (148 мм.; месец септември – 31 мм.). Валежите в южната и северната част са по-големи, отколкото в централната. Снежната покривка се задържа средно 50 дни, за ниските части и 80 дни, за високите части на общината. Сухото време достига до 25-30% от денонощията на месеца, докато средната честота на малкооблачното време е 30-35%.

Преобладаващи са западните и северните ветрове. Често явление е фьонът, който се проявява в южните райони на общината

Климатична характеристика по метеорологични данни:

Климатичните и метеорологичните фактори оказват сериозно влияние върху степента на замърсяване на компонентите на околната среда. Те пряко допринасят за по-доброто или по-лошото разсейване на емитираните от източници вредни вещества в атмосферния въздух.

Характерът на климата в градска среда коренно се отличава от този в откритите ландшафтни форми. Съществуването на застрояване, изкуствени земни покрития, залесени или голи терени допринасят за съществено изменение на основните климатични фактори - вятър, температура, влажност, слънчево греене, което от своя страна води до формирането на т.н. „градски климат“. В повечето случаи този климат е с по-неблагоприятно влияние върху околната среда.

Скоростта и посоката на вятъра, както и тихото време са основните фактори, оказващи влияние върху разпространението и разсейването на атмосферните замърсители и определено имат съществен принос за относително ниския потенциал на замърсяване на въздуха. Относително високите средни скорости (над 3m/s), както и ниският процент на тихо време обуславят ефективното разсейване на емитираните замърсители и предотвратяват появяването на инверсии, а оттук и задържане на вредни вещества във въздуха. Постоянната посока на местните ветрове от своя страна също допринасят за по-бързо разсейване на вредни вещества, попаднали във въздуха. В същото време наличието на вятър допринася повишаване запрашеността на въздуха през периодите на усилен селскостопански дейности (оране, сеене, прибиране на реколта и

др.), посредством пренос на прах от разположените на територията на общината земеделски площи. Тихото време е фактор, който забавя ефективното разсейване и натоварва атмосферата с по-големи концентрации на замърсители. Наличието на висока влажност и големия брой на дни с мъгли оказват отрицателно влияние върху способността на въздушния басейн да се самопочисти. За района това е определящо през зимния период.

- Слънчево греене и слънчева радиация

Интензивността на слънчевата радиация играе важна роля във формиране нивото на замърсяване на въздуха. Количеството пряка радиация зависи предимно от височината на слънцето, което определя и вида на нейния дневен и годишен ход. Максимумът е съответно в часовете около обяд и през месеците юни и юли.

Продължителността на слънчевото греене има сериозно отношение към компонентите на околната среда. Броят на часовете слънчево греене зависи от дължината на деня, респективно от географската ширина на мястото, облачността и закритостта на хоризонта.

Общината попада в район, който се характеризира със средна за България (2094 часа) годишна продължителност на слънчево греене, при нормална температура на въздуха над 10 °C.

- Облачност

Облачността е един от главните компоненти на климата, пряко влияещ върху слънчевата радиация. Степента на покритост на небето с облаци се оценява по десетобална скала (бал 0 – чисто небе, бал 10 – покрито с облаци).

- Топлинни условия

Средногодишната стойност на температурата на въздуха за Община Велики Преслав е от 9 до 11.5°C.

- Влажност на въздуха, мъгла

Ходът на относителната влажност е обратно пропорционална на хода на температурата и е с максимум през зимата. Средната годишна относителна влажност на въздуха в непланинските части е между 70 и 75 %. В по-високите части достига до 80 %. Най-голямата относителна влажност е през месеците Декември и Януари. Минималните стойности на относителната влажност на въздуха са през летните месеци Юли и Август.

Режимът на мъглите и относителната влажност на въздуха имат съществено влияние върху качеството на въздуха. Известно е, че случаите на мъгла създават неблагоприятни условия за високи приземни концентрации.

- Валежи

Средногодишното количество на валежите е 670 мм, близко до средногодишните валежни количества за цялата страна (650 мм). За режима на валежите следва да се посочи техния летен (юнски) максимум и зимен (февруарски) минимум. Макар и рядко през периода Април - Октомври падат интензивни поройни дъждове. Опасността от тях е както в голямото количество валеж за кратко време, така и в силния вятър и градушки, които често ги съпътстват.

- Ветрове

Природният фактор, оказващ най-силно влияние върху разпространението на газо- и прахообразните замърсители е вятърът. Преобладаващите ветрове са от запад и север. Средната скорост на вятъра през годината е 2.4 м/сек.

Често явление е фьонът, който се проявява най-често в южните части на общината.

Неблагоприятни фактори са падащите мокри снегове, късните пролетни и ранните есенни замръзвания.

В заключение, климатичните условия в община Велики Преслав не благоприятстват за задържане и сумация на атмосферни замърсители в приземния въздушен слой.

Атмосферен въздух

Анализът на състоянието на атмосферния въздух се осъществява с цел определяне на настоящото ниво на замърсяване, идентифициране на причините, предизвикващи това замърсяване, мероприятията за снижаване на нивата на отделните замърсители.

Въздухът е един от компонентите на околната среда, чието замърсяване се отразява основно върху замърсяването на другите фактори на средата. За да се извърши качествен анализ са необходими актуални, конкретни данни от системите за емисионен и имисионен мониторинг на МОСВ, МЗ и собствени измервания в предприятията. Наблюдението на качеството на атмосферния въздух (КАВ) и неговия контрол се осъществява от Националната система за мониторинг на околната среда, изградена на базата на локалните подразделения на МОСВ - РИОСВ. През 2001г. МОСВ извърши предварителна оценка на нивата на замърсителите и утвърди разпределението на територията на страната на райони и агломерации за оценка и управление на КАВ и тяхната категоризация в зависимост от степента на замърсяването в тях. Определени са 35 района или агломерации с превишения на установените норми за КАВ. Община Велики Преслав не попада в тези райони.

Въздухът, представлява 99,5% от общата маса на атмосферата и е основата на живота на нашата планета.

Въздухът е смес от азот (N)-78%, кислород (O)-21%, въглероден диоксид (CO₂) - 0,03%, остатъци на някои инертни газове като неон (Ne), хелий (He), криптон (Kr), серен диоксид (SO₂), метан (CH₄), озон (O₃), амоняк (NH₃) и известно количество водни пари. Чистият въздух е неотменима предпоставка за нормално развитие и съществуване на организмите. Антропогенното замърсяване на въздуха е наблюдавано още в дълбока древност. Днес обаче, замърсяването на атмосферата достига такива размери, че с превантивни мерки трудно могат да се решат дори частично проблемите, а следва да се извършва непрекъснат контрол, с последващо незабавно реагиране при възникване на екологичен риск.

Промислените и отпадъчните газове, на първо място въглеродния диоксид, изграждат в атмосферата невидим филтър, който поглъщайки интензивно инфрачервените лъчи, играе ролята на „одеало“, и колкото по-дебело е то, толкова по-топъл става климатът на Земята. На височина между 20-40 километра от Земята, в горните слоеве на атмосферата, се намира озонов слой, който защитава живота на Земята от пагубните ултравиолетови лъчи. Общобиологичното значение на озона се изразява в свойството му да поглъща късовълновата ултравиолетова радиация, която притежава унищожително действие върху биологичната тъкан. С изтъняване на озоновия слой се наблюдава рязко нарастване на броя на злокачествените тумори по кожата, нарушаване на нормалния ход на фотосинтезата и пр. Същевременно озонът поглъща и дълговълновата инфрачервена радиация на земната повърхност, с което се осигурява защитата ѝ от прекомерно охлаждане.

Следва да се има в предвид, че на замърсяване се подлагат приземните слоеве на тропосферата, т.е зоната непосредствено обитавана от човека. В България основни замърсители на атмосферния въздух са прахът, серния диоксид, азотните оксиди и оловните аерозоли. В някои региони в страната към тях се отнасят и амоняк, фенол и сероводород.

Праха се отнася към твърдите атмосферни замърсители и представлява една от най-нежелателните и опасни последици от производствената и стопанска дейност на човека. Поради микроскопичните си размери, праховите частици проникват дълбоко в дихателните пътища и достигат безпрепятствено до белодробните алвеоли и предизвикват тяхното увреждане.

Основният източник за образуване на серни съединения е съдържащата се в каменните въглища и други горива сяра, която при изгарянето си се превръща в серни оксиди (най-често в серен диоксид и серен триоксид). Серните оксиди дразнят горните дихателни пътища и предизвикват спазъм на гладката мускулатура на бронхиолите. При по-високи концентрации се развива тежък бронхит, а при хронично въздействие - емфизем на белите дробове, хроничен гастрит, увреждане на черния дроб и нарушаване на въглехидратната и витаминната обмяна.

Експлоатацията на автомобилния транспорт е съпроводена с образуването на значителни количества въглероден оксид, оловни аерозоли, алдехиди, полициклични въглеводороди и др.

Определени са критерии - норми за съдържание на замърсители в атмосферата. Като пределно допустими концентрации (ПДК) на замърсителите се приемат само тези, които изключват неблагоприятното въздействие върху организма в продължение на неограничено дълго време. При оценка на чистотата на атмосферата се използват основно два вида норми: а) Максимална еднократна ПДК - представлява относително безвредното съдържание на токсични вещества, при най-голямо постъпване в атмосферата и, б) Средноденонощна ПДК на замърсителя, която е средноаритметична величина от изследване на много проби в рамките на денонощието.

Опазването на качеството на атмосферния въздух е проблем, който ще доминира в политиката на ЕС, националните и местните политики. Спектърът от глобални проблеми, изискващ внимание е широк: изтъняването на озоновия слой, киселинните дъждове, нивата на озона и другите замърсители в приземните слоеве, промените в климата. Качеството на въздуха е последица от комбинираното действие на много и разнообразни фактори. Метеорологичните характеристики въздействат пряко върху разпространението на замърсителите в атмосферния въздух. Нивото на замърсяване на въздуха се определя както от количеството емисии от различни източници, така и от характера на разсейването им в атмосферата.

Емисионни норми са тези норми на вредни вещества изпускани в атмосферния въздух от неподвижни източници. Нормите за емисии се класифицират по компоненти в зависимост от технологичните източници и провеждането на горивните процеси. Имисионни норми са тези пределно допустими концентрации (ПДК) на вредни вещества в атмосферния въздух на населените места, регистрирани за определен период от време, чието наличие не е свързано с риск за здравето.

Основни източници на замърсяване на атмосферния въздух за Община Велики Преслав са: комунално-битовия сектор и пътният транспорт.

Нискокачествените горива, използвани в домакинствата и някои предприятия са замърсител с локално значение, по отношение емигрирането на полиароматни въглеводороди. Типичен замърсител на атмосферния въздух от пътния транспорт са оловните аерозоли, което се дължи на преимуществената употреба на оловни бензини. Въпреки, че през последните години нараства относителния дял на безоловните бензини, то не е достатъчно да компенсира абсолютното увеличение на количествата общо употребявани бензини, което води до увеличаване на емисиите от олово. Друга съществена причина за сравнително високите емисионни натоварвания от транспорта е, че по пътищата на общината се движат много морално и технически стари автомобили. Много показателно е „екологичното“ състояние на автомобилите, които се с газови уредби. Не е достатъчно само да се конвертира двигателят за работа с пропан - бутан за да се

получи „екологичен“ автомобил, а е абсолютно необходимо да се извършат подходящите регулировки за удовлетворяване на изискванията за ниски емисии на въглероден оксид с изпускните газове.

В Регионалните доклади за състоянието на околната среда през годините на РИОСВ Шумен се подчертава, че както и през предходните години прахообразните и газообразните замърсители на атмосферния въздух за населените места са с по-високи стойности през есенно-зимния (отоплителния) сезон, което се дължи основно на факта, че през отоплителния период в битовия сектор се използват предимно твърди горива. Високото пепелно съдържание във формираните отпадъчни газове при изгарянето им оказва влияние върху замърсяването на атмосферния въздух. За по-високите стойности на финни прахови частици през зимния сезон „допринасят“ и запрашените улични платна, автомобилният транспорт и метеорологичните условия.

За подобряване на качеството на атмосферния въздух е препоръчително изпълнението на следните мерки:

- След опесъчаването през зимния сезон при настъпване на дни с положителни температури измиване на уличните платна;
- Измиване на уличните платна в града най-малко веднъж в месеца през периода м. април - м. октомври;
- Контрол и адекватни санкции за нерегламентирани дейности, замърсяващи с прахови частици - горене на гуми, изхвърляне на строителни и други отпадъци, паркиране на автомобили в зелени площи и др.;
- Задължително покриване на всички товарни автомобили превозващи земни маси, пясък и други насипни материали;
- Затревяване на компрометирани площи. Насърчаване на гражданите за активно включване в почистване и поддържане на зелените площи.

Източници на атмосферно замърсяване

В Община Велики Преслав постъпването на емисии от вредни вещества в атмосферата се формира от: битово и административно отопление, производствени фирми, транспорта, селскостопански дейности и дейности върху открити площи с насипни материали (депа, кариери, сметища, строителни площадки и др.), като най-голям дял се пада на битовите отоплителни източници. Прахообразните и газообразните замърсители на атмосферния въздух в населените места са с по-високи стойности през есенно - зимния (отоплителния сезон), когато се използват предимно твърди горива в битовия сектор.

Основните замърсяващи вещества са: прах, серен диоксид, азотен диоксид, сероводород и оловни аерозоли. При изгарянето на горивата в битовия сектор се отделят

емисии от въглероден оксид, серен диоксид, полиароматни въглеводороди, диоксини, фурани и прах. Наднормени стойности от тези вещества не са регистрирани.

Източник на „неприятни миризми“ на територията на Община Велики Преслав е инсталацията на „Плиска ойл“ ЕООД. За производствени нужди и за отопление се използва водна пара като енергоносител, която се произвежда от котел, който използва като гориво отделящата се в хода на производствения процес слънчогледова люспа. При посока на въздушното течение към града се усеща миризмата от инсталацията.

- Точкови източници

Всички източници на вредни емисии, които имат определени параметри (точни координати, височина, напречно сечение, скорост на газовия поток, дебит, температура на газа и масовия поток на вредни вещества) се характеризират като стационарни точкови източници. Това са димоходите (комини) на горивни инсталации, изпускателни устройства на производствени вентилации и аспирации и др. Потенциални точкови източници на територията на община Велики Преслав се явяват парокотелните инсталации на административните сгради, училища, производствени предприятия и други по-малки точкови източници

На този етап промишлените източници на замърсяване са незначителни. Данните от собствените измервания на предприятията показват, че изчислените концентрации на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух са по-ниски от ПДК или много близки до наложените от нормативната уредба.

- Площни източници

Поради ниското застрояване, характера на терена, вида на отоплителните уреди, като площни източници са разглеждат комините на битовото отопление и отоплението в обществените сгради на територията.

- Линейни източници

Транспортният поток от леки и товарни автомобили допринасят до известна степен за влошаване на качеството на атмосферния въздух. Отделените от двигателите вредни вещества (азотни оксиди, въглероден оксид, серни оксиди, оловни оксиди) са в основата на замърсяването на приземния атмосферен слой в населените места на територията.

- Неорганизирани източници

Създаването на нерегламентирани сметища за отпадъци са едни от източниците на емисии на парниковия газ метан (CH₄).

Въздействието върху атмосферния въздух се оценява като незначително за фазата на строително-монтажните дейности. По време на експлоатацията на обекта, въздействие върху атмосферния въздух няма да има, поради характера на технологията.

Неорганизираните емисии при изкопните работи няма да доведат до промяна в качеството на въздуха в района, тъй като са с малка мощност и за кратък период. Експлоатацията на разглеждания обект няма да промени качеството на атмосферния въздух в района. С плана не се предвиждат източници на организирани емисии. Изграждане на инсталация за ФЕЦ, всъщност ще намали значително въглеродния отпечатък на местно ниво, което е положителен ефект от изграждане на такава инсталация и то в територия, която вече е била антропогенно повлияна.

Въздействия върху атмосферния въздух

С реализацията на плана, натоварването на околната среда, като цяло, няма да се увеличи, а напротив - ще се намали. От позициите на чистотата на атмосферния въздух се наблюдават два ярко изразени периода:

Период на строителство

По време на строителството се очаква да бъдат формирани неорганизираните емисии, свързани с отделянето на нетоксичен прах и отработени газове от строителната механизация и тежкотоварните транспортни средства.

Въздушната среда в района на площадката ще бъде подложена на следните въздействия:

- Отделяне на прахови частици от строителната механизация при процесите на вертикална планировка (изкопи, насипи, валиране, подравняване и др.);
- Отделяне на прахови частици при движението на тежкотоварните транспортни средства по трасета без трайна настилка на територията на площадката;
- Отделяне на прахови частици при съхранение на инертни материали по открит способ (на открито в купове);
- Отделяне на отработените газове от строителната механизация и тежкотоварните автомобили.

Праховите емисии са представени от общ прах и ФПЧ10. Интензитетът на формиране зависи от естеството на извършваните строителни дейности и използваната за това механизация.

Придвижването на тежкотоварната и строителна техника на територията на площадката, също така допринася за изменение на качеството на атмосферния въздух. Отделяните от двигателите вредни вещества в състава на отработените газове, допълват общото натоварване на приземния атмосферен слой в обхвата на разглежданата територия и прилежащите контактни зони.

При работата на ДВГ с дизелово гориво се отделят замърсители от I, II и III група:

- Група I – азотни оксиди, неметанови летливи органични съединения, метан, въглероден оксид, амоняк, двуазотен оксид и фини прахови частици;
- Група II – тежки метали;
- Група III – устойчиви органични замърсители.

Интензивността на емитирането им в околната среда зависи от типа на използваната техника, натовареност и продължителност на експлоатация.

При движението на тежкотоварната транспортна техника оказва неблагоприятно въздействие върху въздушната среда, чрез увеличаване на инертни частици с трансмисионната система на автомобилите и освобождаването им в обкръжаващата среда.

Придвижването на тежкотоварната и строителна техника по временните експлоатационни трасета на територията на площадката и извън нея, допринасят в голяма степен за изменение на качеството на атмосферния въздух. Отделяните от двигателите вредни вещества в състава на отработените газове (азотни оксиди, въглероден оксид, серни оксиди, сажди, леки органични съединения), както и фини прахови частици са в основата на замърсяването на приземния атмосферен слой в обхвата на разглежданата територия и прилежащите контактни зони.

Въздействието на това замърсяване при преобладаващите атмосферни условия, се очаква да бъде ограничено в радиус от 100 – 150 м.

Кумулативният трафик от реализацията на плана не се очаква.

Период на експлоатация

Фотоволтаиците използват енергията на слънцето - свободен и неизчерпаем източник. Слънчевото нагряване на земната повърхност е 2 000 пъти повече от годишно консумираната енергия в света. Заедно всички възобновяеми източници на енергия: вятър, слънчева топлинна и геотермална енергия, така, както и енергията от биомаса, биха могли да доставят 100% сигурна, чиста и зелена енергия от възобновяеми източници. Друг възможен източник на емисии в атмосферния въздух се явяват дейностите по поддръжка и управление на територията.

Влиянието на неорганизираните източници на емисии е приемливо, дори и в случаите при възможно най – неблагоприятен сценарий, не само в локален но и в регионален мащаб.

Заключение:

Прогнозата е, че въздушната среда в разглеждания район може да поеме допълнителното натоварване от реализацията на предвидените с плана дейности, през

периода на строителство и като въздействието върху атмосферен слой ще е положително, през периода на експлоатация.

Води. Водоснабдяване и канализация

Водните ресурси на община Велики Преслав са сравнително органичени. През южната към северната част на територията ѝ протича р. Голяма Камчия, която на юг от с. Хан Крум приема най-големия си приток р. Врана и притоците р. Долник и Карамиска река. Увеличаването на подземните води става едва по долните течения на реките Голяма Камчия и Врана. Водните течения са с непостоянен воден отток, като най-пълноводни реките са през месеците февруари-март и април от дъждовни валежи и снеготопене, а маловодието - през юли и октомври-ноември (през този период по-малките реки и долове пресъхват). Повечето речни прииждания се формират от поройни валежи през май и юни. Водите на суходолията се формират епизодично от повърхностен валежен отток. За нуждите на напояването, по водосбора на р. Голяма Камчия са изградени 10 язовира с малък обем. Подземните води в общината са представени от грунтови води в речните тераси и пукнатинно-карстови води в кредните седименти. Водоносните хоризонти на грунтовите води се подхранват главно от валежни води. Средният дебит на подземните води в алувиалните тераси на реките е 6,0 л/сек/м, но варира в доста широки граници (от 0,35 до 16-20 л/сек/м). Според хидрохимичните им характеристики подземните води по цялата дължина на терасите на реките Врана и Голяма Камчия са хидрокарбонатно-калциевомагнезиеви. Водоносни са и окарстените варовици, изграждащи Шуменското плато, като най-значими са карстовите извори при с.Троица с общ дебит 62 л/сек. Водоснабдяването на гр. Велики Преслав се извършва главно от яз.“Тича”, който има общ обем 311,8 млн.м³ и полезен обем от 271,8 млн.м³. От същия язовир се водоснабдяват и големите градове в региона – Шумен и Търговище. Водоснабдяването от подземни води е организирано чрез 16 бр. сондажни кладенци и 16 бр. каптажи с общ дебит 266 л/сек, обединени в общинската водоснабдителна система “Велики Преслав”, обслужваща селата Кочово, Осмар, Троица, Хан Крум, Миланово, Суха река, Златар, Мокреш, Драгоево, Имренчево и гр. Велики Преслав. Около 17 % от населените места и 10 % от населението в общината са с режим на водоползване. С влошени качествени характеристики на подаваните питейни води са 4 % от населените места, в които живее 8,3% от населението на общината.

Повърхностни води

Повърхностните води на територията на община Велики Преслав се формират основно във водосбора на р. Камчия. Река Камчия е главен воден ресурс и водоприемник.

Река Камчия се образува от Голяма и Луда Камчия, като за начало е приета Голяма Камчия, която тръгва от Лиса планина, близо до с. Тича, Сливенски район, откъдето идва и старото ѝ име “Тича”. Влива се в Черно море. Общата водосборна площ на реката е 5360 км², дължината 245 км. Отначало реката тече в североизточна посока към гр. Шумен до с. Хан Крум, откъдето прави голям завой на юг и от гр. Смядово тече на изток до вливането

си в Черно море. Среден наклон на реката - 2,9%. За поречието са характерни два максимума на водните количества - първичен през май и вторичен - през януари. Минимумът е между август и октомври. Средномногогодишното водно количество на реката към устието и е 19,0 м /с.

През територията на община Велики Преслав преминава р. Камчия - сравнително голям воден обект и притоците, заустващи се в нея, към поречие р. Камчия. Въпреки множеството притоци (27 на брой) гъстотата на речната и мрежа е твърде ниска-0,7 km/ km .Река Камчия има добре залесена водосборна област.От цялата и площ горите заемат 2600 km², или 49%. Почти половината от тази площ е заета от нискостеблени гори, които имат и най-голямо разпространение. Останалата половина до 2600 km² е залесена с дъбови и букови гори. Най-слабо е залесен притокът на Голяма Камчия-р. Врана,едва 23%.Тук горите са изцяло нискостеблени, разпръснати по поречието в отделни малки групички. По-големи и непрекъснати площи заемат горите по Преславската планина и югозападно от гр.Шумен.

Средногодишният отток на р. Камчия по данните от хидрологичните станции се изменя от 1,136 m³/s (35,82.106 m³) при яз.Тича до 24,676 m³/s (778,2.106 m³) при Гроздево или 26,287 m³/s (829,0.106 m³) при устието.

Река Голяма Камчия е най-голямата наша река, която се влива директно в Черно море.

Напречният профил на реката в горното ѝ течение е тесен с високи и стръмни брегове. След с. Тича профилът става коритообразен със силно извити меандри. Склоновете в тази част са залесени с широколистни гори - габър, бук и 40% заети с обработваема площ. Дъното на речното корито е неравно, скалисто, на места песъчливо с отделни камъни. След с. Филаретово профилът преминава в трапецовиден, залесеността намалява за сметка на обработваемите площи-80%. След с. Винаца, р. Камчия навлиза в Преславската теснина и напречният профил на долината е тесен със стръмни и високи склонове, залесени с нискостеблена растителност - габър и дъб. Бреговете на реката са стръмни, високи до 1 м, обрасли с върби. След като напусне преславската теснина, Камчия навлиза в широка трапецовидна долина. Склоновете стават ниски и обезлесени, а дъното на долината е широко 1,5 км. Надлъжният наклон на реката пада до 0,7% в този участък. Коритото достига на места 300 м ширина, но обикновено се движи между 20-40 м. с дълбочина 1,5 м. След с. Кълново реката придобива един постоянен напречен профил с ширина 7-8 м. и дълбочина 2-2,5 м. Бреговете са глинести, ронливи, високи и залесени с върбалак. В този участък реката прави силно извити меандри. При с. Ново Янково отново се стеснява до с. Комунари, където преминава в широки долини - 1,7 км с трапецовиден напречен профил. Склоновете на долината са ниски, полегати и се запазват почти до устието. От с. Гроздево Камчия навлиза в Лонгоза - стари ясенови и брястови гори, които продължават като широки ивици от 600-700 м. до устието. Реката тече разлята като образува множество азмаци. Река Камчия има добре залесена водосборна област - 49%.

Почти половината от тази площ е заета с нискостеблени гори, а останалата с дъбови и букови гори, които заемат високите части на Източна стара планина. Изцяло с букови гори е заета Котленската и Върбишката планини, а дъбови - Карнобатската, Тичанската и Преславската планини. С ясен и бук са залесени последната 3 км ивица от сливането на двете камчии до устието, известна като Лонгоза. В горната част отнесена към ХМС Преслав залесеността е 56%, като намалява - 37% при Бели бряг. Това намаляване на залесеността се дължи на слабата залесеност на р. Врана, която се влива в този участък. Подземните води в района се подхранват от атмосферните валежи и дренираните води от пресечните пластове на геоложките формации по склоновете на речната долина. В периода на снеготопене или продължителни валежи нивото на подземните води се покачва, а при засушаване се понижава. Водата в алувиалните отложения е прясна хидрокарбонатна със средна температура 14°C. На р. Камчия са изградени яз. Тича със завирен обем $311,8 \times 10^6$ куб. м и земно-насипна стена с височина 54,4 м, използван за напояване и питейно-битово водоснабдяване, който регулира обема на оттока в разглеждания пункт и яз. Камчия със завиран обем $7,46 \times 10^6$ и земно-насипна стена с височина 73,5 м, използван за питейно-битово водоснабдяване.

Отточна характеристика

Режимът на повърхностния отток се изяснява посредством данните, набирани при хидрометричните станции №7-р.Голяма Камчия преди вливане р. Врана (нов номер №43700) и №6 на р.Врана при с.Кочово (нов номер 43400).Разглежданият пункт е на 150 м преди вливането на р.Врана в р. Голяма Камчия.

За р. Врана, заустваща се в р. Камчия на територията на общината, също има данни от контролния пункт за мониторинг при с. Кочово и с. Хан Крум. През 2014 г. в тези пунктове се е наблюдавало подобрене по показателите, характеризиращи съдържанието на азот и фосфор.

Оттокът на реките е разпределен крайно неравномерно през годината, като през летните месеци силно намалява. Отточният режим на р. Голяма Камчия от изворите до гр. Велики Преслав се характеризира с два върха-през месец април-май първи максимум и през месец ноември втори максимум. Минимумите са обикновено през месец септември-октомври. От месец януари до месец юни отточният режим са характеризира със завишени стойности, което се дължи на валежите с максимум през април-май и снеготопенето през месец януари-март. От края на месец юни и началото на месец юли оттокът намалява поради намаляване на валежите и това продължава до края на месец септември-началото на месец октомври. В началото на есенния период започва завишаване на водните количества, но това завишаване не е голямо колкото пролетното и продължава до края на годината, когато те сравнително намаляват и стават в твърдо състояние. Минимумите и максимумите на валежите съвпадат с тези на оттока на реката и притоците ѝ. Средногодишното водно количество на р. Камчия при гр. Велики Преслав е около 4,8 куб.м/сек, което прави средногодишен отточен обем около 150 мил.куб.м.

Разпределението на този отточен обем по сезони е приблизително както следва: през пролетното пълноводие- 80%, през лятното маловодие-6% и останалите 14% се оттичат през есенното завишаване на оттоците .Наносният режим на р. Камчия при гр. Велики Преслав варира от 0,003 г/л на 17,827 г/л, като е характерно, че минималните количества нанаси настъпват през зимата, а максималните такива-през лятото.

Категория на речното течение

С цел по-подробна характеристика на водите на р.Камчия, дължината на реката е разделена на 11 участъка, в зависимост от физико-географските особености, основните притоци и замърсители, а също и от построените хидрохимически съоръжения. Кислородното съдържание на водите на р. Камчия не е високо и намалява по дължината на реката. Само в най-високите участъци до с. Кочово водите по този показател са I категория, от там до заустването са II категория. Причина за това са големите нарушители на оттока, каквито са множеството язовира. Поради високото допустимо съдържание на нитратен азот (N-NO_3) в речните води, по този показател р. Камчия е I категория. Различно е надлъжното разпределение на съдържанието на нитритен азот). Само в най-високата част на р. Врана, водите са I категория. Веднага след с. Кочово, речните води бързо преминават в III категория и оттам до заустването в III и над III категория.

По този показател водите на почти цялата река не могат да се използват за риборазвъждане. Съдържанието на амониевия азот (N-NH_4) във водите на р. Камчия нараства значимо след с.Кочово. До този пункт съдържанието му нараства постепенно и водите са I и II категория. В останалата част от реката водите са силно замърсени от амониеви йони и водите са III категория. Известно подобрене се наблюдава преди заустването на реката, където водите са II категория. Високото съдържание на амониев азот (N-NH_4) във водите след с. Кочово не позволява те да бъдат използвани за риборазвъждане. Надлъжното разпределение на съдържанието на фосфати (PO_4) е аналогично. По този показател в коментирания по-горе участък водите също не могат да се използват за риборазвъждане.

Съдържанието на разтворените вещества нараства постепенно до с. Кочово, където концентрациите във водите плавно нараства в границите на I категория. Следва значимо нарастване, но въпреки това концентрацията на разтворени вещества остава в границите на 540-600 mg/l, която ги определя като I категория. По този показател водите са в препоръчителните изисквания за използване на водите за риборазвъждане и надвишават тези, позволяващи използването им за напояване. Количеството на неразтворените вещества следва схемата на надлъжното разпределение както на амониевия азот и фосфатите. Високото съдържание на неразтворени вещества се запазва по цялата дължина на реката. По този показател водите на р. Камчия не могат да се използват за риборазвъждане, а използването им за напояване не е еднозначно и предлага в многогодишен план подходящо обработване на земята.

Качества на речната вода

За река Камчия при с. Миланово, след град Велики Преслав - съгласно анализ, извършен от Басейнова дирекция за управление на водите за Черноморски район, за 2014 г.е наблюдавано влошаване по показатели азот амониев, общ азот и азот нитратен.

Река Врана след град Търговище - Подобряване БПК5, азот нитритен, фосфати, общ фосфор и влошаване по показател азот амониев и общ азот

На територията на общината водни тела от категория „река“ са:

Код на водните тела	Код на речно тяло	Име на водното тяло
BG2KA900R019	R 4	Река Камчия преди гр.Велики Преслав до с.Миланово
BG2KA900R020	R 4	Река Камчия след язовир Тича, но преди Велики Преслав

Водно тяло BG2KA900R019 - Река Камчия преди гр.Велики Преслав до с.Миланово. Речния тип е полупланински , съгласно характеристиките и делението на водните тела на БДЧР. Надморската височина - силно варира, полупланинска зона, слиза ниско. Геоложката основа на водното тяло е смесени силикати, варовици, като общата площ <1300 кв km /малки и средни, рядко големи/ наклона е слаб, под 2 %. Разстоянието до извора е обикновено значително.Форма на долината - U с по широка долина, доминиращ състав на субстрата - едър чакъл /1.6 - 64 мм/, дребен чакъл /2-16/.Соленост - сладководни, по малко от 0.5%.

Водно тяло BG2KA900R020 - Река Камчия след язовир Тича, но преди Велики Преслав. Речния тип е полупланински, съгласно характеристиките и делението на водните тела на БДЧР. Надморската височина - силно варира, полупланинска зона, слиза ниско. Геоложката основа на водното тяло е смесени силикати, варовици, като общата площ <1300 кв km /малки и средни, рядко големи/ наклона е слаб, под 2 %. Разстоянието до извора е обикновено значително.Форма на долината - U с по широка долина, доминиращ състав на субстрата - едър чакъл /1.6 - 64 мм/, дребен чакъл /2-16/.Соленост - сладководни, по-малко от 0.5%.

Подземни води

Подземните води в общината са представени от грунтови води в речните тераси и пукнатинно-карстови води в кредните седименти. Водоносните хоризонти на грунтовите води се подхранват главно от валежни води. Средният дебит на подземните води в алувиалните тераси на реките е 6,0 л/сек/м, но варира в доста широки граници (от 0,35 до

16-20 л/сек/м). Според хидрохимичните им характеристики подземните води по цялата дължина на терасите на реките Врана и Голяма Камчия са хидрокарбонатно- калциево-магнезиеви. Водоносни са и окарстените варовици, изграждащи Шуменското плато, като най-значими са карстовите извори при с.Троица с общ дебит 62 л/сек. Подземното водно тяло с код BG2G000000Q004 - порови води в кватернера на река Врана. Площ на ПВТ е 127,88 кв.км, тип безнапорен. Характеристика покриващите ПВТ пластове в зоната на подхранване - глинесто пясъчлив. Литол, строеж на ПВТ- дребно до средно зърнести чакъли и пясъци. Средна дебелина на ПВТ-4,3-9,6м.

Подземното водно тяло с код BG2G000000K2030 - карстови води в горна креда-мастрихт Шуменско плато. Площ на ПВТ е 53,40 кв.км, тип безнапорен. Характеристика покриващите ПВТ пластове в зоната на подхранване - открит /инфилтрация на валежите в зоната на разкриване/. Литол, строеж на ПВТ - варовици. Средна дебелина на ПВТ- 30-80 м.

Цели на подземните водни тела са:

Подземното водно тяло с код BG2G000000Q004 - порови води в кватернера на река Врана - количествено състояние - добро състояние, химично състояние - лошо за NO₃ в района на Новосел, NH₄ в района на град Смядово, Fe и Mn в района на Хан Крум, оценка на риска - по количествено състояние не е в риск, по химично състояние - в риск, цел за химичното състояние - непревишаване на ПС за: NO₃ = 38,09мг/л; NH₄=0,41 мг/л , Fe=0,71 мг/л, Mn =0,05, цел за количественото състояние - 464, срок за постигане - 2021 година, обосновка -Естествени предпоставки:взаимодействие на ПВТ с река Врана, водоносният хоризонт (ВХ) е изграден от алувиални отложения с висока водопропускливост - чакъли, пясъци и пясъчливи глини. Повишено съдържание на замърсители в подземните води се дължи на дифузни източници:просмукване на замърсители при взаимодействие с реката, която в голямата си част е в риск; развито земеделие; наличие на селища без ПСОВ.

Подземното водно тяло с код BG2G000000K2030 - карстови води в горна креда-мастрихт Шуменско плато - количествено състояние - добро състояние, химично състояние - лошо / NH₄ в района на с.Тройца/, оценка на риска - по количествено състояние не е в риск, по химично състояние - в риск, цел за химичното състояние -непревишаване на ПС за NH₄=0,4213 мг/л , цел за количественото състояние - 65, срок за постигане - 2021 година.Обосновка - Естествени предпоставки: ВХ е открит, безнапорен.Замърсяването е от дифузни източници: наличие на селища без ПСОВ; факторът разреждане не действа в този водоносен хоризонт, тъй като липсват повърхностни води с постоянен отток.

Площадката няма да се водоснабдява и канализира. Няма да има въздействие върху почвите и качеството на водите.

Прогнозна оценка на предполагаемото въздействие върху водите в резултат на реализацията на плана.

За обекта, който ще се изгради след одобрението на ПУП-ПЗ, не е необходимо водоснабдяване.

Като цяло предвидените в плана обекти и дейности, не са свързани с формиране на големи количества силно замърсени отпадъчни води. По време на строителството ще се поставят химически тоалетни. По време на експлоатацията няма да се формират отпадъчни води.

Почви. Ерозия.

Община Велики Преслав се намира на границата между Дунавска равнина и Стара планина. Релефът и е изключително разнообразен - от низини, хълмове и ридове до стръмни склонове в Предбалкана. В северната и югозападната ѝ част е хълмисто - ридов и нископланински, а в централната ѝ част е предимно равнинен, пресечен от долината на р. Голяма Камчия и притока и р. Врана. Територията на общината попада в Севернобългарска лесостепна почвена зона обхващаща Дунавската равнина и Предбалкана (до 600-700м.н.в.).

В общината преобладаващо разпространение имат сивите горски почви. В южните части на територията се срещат канелени, излужено канелени и канелено-подзолисти почви. Върху трасетата на река Камчия и нейните притоци са разпространени алувиално-ливадни почви. Наличието на мощен хумусен хоризонт и добра запасеност от органично вещество обуславят високото естествено плодородие на тези почви. Подходящи са за създаване на овощни насаждения и за отглеждане на фуражи, технически и зеленчукови култури. Склоновете и брегови форми на терена са заети от ерозирани, плитките и каменливи почви. Характеризират се със силно скъсен хумусен хоризонт, на места напълно отнесен от ерозията. Имат много ниски агропроизводствени качества и са неподходящи за отглеждане на селскостопански култури.

Почвите са акцептор на всички вредни въздействия в околната среда и като такива създават потенциален риск за здравето на населението. Почвата играе роля за кръговрата на веществата в природата и минерализиране на органичните отпадъци от живота, осигурява плодородието и изхранването на човека, влияе върху състава на въздуха, водата и хранителните продукти, представлява среда за съхраняване и предаване на болестотворни причинители, влияе върху климата на местността и др. Следователно тя, освен полезно може да оказва и отрицателно влияние върху условията на жизнената среда и здравето на населението.

Замърсяването на почвата се проявява основно в две форми:

- Физическо изменение на почвените структури. Най-големи поражения върху почвите се нанасят от антропогенно натоварените екосистеми. Отклоненията в почвените параметри се отнасят преди всичко до структурата на почвата, нейната порьозност и плътност. Измененията им водят до рязко влошаване на вентилацията и дренажа в

почвата, вследствие на което настъпва рязко снижаване на активността и количеството на микроорганизмите разлагащи органичните вещества.

• Химическо замърсяване на почвата. Химическите замърсявания на почвите от антропогенен произход превъзхождат многократно в количествено и качествено отношение всички видове физически изменения. Те са следствие от много причини, които условно можем да ги разделим в следните групи:

- Газове - промишлени отходи съдържащи сяра, а също така съдържащи и тежки метали, халогениди, азотни оксиди;
- Прах - дим от промишлени димоотводи, транспортен прах и др.;
- Соли - особено тези в резултат на обработване с луги и химикали на пътищата през зимата, рудодобивната промишленост, кариери и др.;
- Агрохимикали от растителната защита;
- Органични газове и течности - продукти от отоплителни централи, ТЕЦ, автотранспорта и др.;
- Радиоактивни замърсявания - АЕЦ, промишленост, аварии и др.

Измененията в химическите параметри на почвата се отразяват след кратък или по-дълъг период от време върху ръста и продуктивността на отделните видове и техните популации. Човекът, като консумент и почвената флора и фауна, често изпитват косвеното влияние на тези процеси в следствие изменения във вътрешната структура на фитоценозите.

Потенциални източници за замърсяване на почвите в района са промишлените предприятия, селското стопанство и животновъдство. Почвите могат да бъдат замърсени от:

- Инфилтрация на замърсени води от промишлеността и бита;
- Отлагане на замърсители от прахоунос и аерозоли от промишлеността и транспорта;
- Замърсяване с битови отпадъци.

В Община Велики Преслав няма производства, които да замърсяват почвите с тежки метали (олово, цинк, мед, арсен, кадмий, никел, хром) и нефтопродукти. Възможно е частично локално замърсяване с нефтопродукти в района на бензиностанциите, намиращи се на територията на общината, но за това няма данни.

Като единствен значим източник на замърсяване с оловни аерозоли могат да бъдат идентифицирани моторните превозни средства с бензинови двигатели. Потенциално

замърсени с олово са земи в крайпътни зони с ширина 15-25 метра. Няма конкретни изследвания за наднормено ниво на замърсяване. Важна особеност при замърсяването на почвите с олово е постоянният процес на акумулация, което означава, че процесът на замърсяване е прогресивен. Почвата има слаба самоочистваща способност по отношение на тежките метали, като оловото може да остане в нея над 1000 години. Пречистването се ускорява с отглеждане на растения, които го натрупват в органите си (най-много в корените си, кореноплодни).

Степента на развитие на процесите на засоляване на почвата се определят от климатичните, хидроложките и стопанските условия. Голяма част от засолените почви, представляват главно изоставени земеделски ниви, които не се обработват поради намалено плодородие.

Засоляването на почвата е процес, при който се увеличава съдържанието на водоразтворимите соли и/или обменен натрий в почвата в количества, влияещи негативно на техните свойства, респективно на продуктивния им потенциал. Засолените почви са типичен представител на почвите с неблагоприятен състав и свойства за развитие на растенията. Към тях се отнасят т.н. солончаки /същински засолен почви/, чиято най-съществена особеност е значителната концентрация на водоразтворими соли в почвения профил и т.н. солонци /алкални почви, съдържащи и в по-малко количество хидролизно-алкалния нормален натриев карбонат /сода/ и натрий в обменно състояние /над 20% от Т-сорбционен капацитет/.

Основните фактори за почвеното разнообразие на територията на общината са вида на почвообразуващите материали, надморската височина, разчленението на релефа, хидроклиматичните условия, типа и разпространението на растителната покривка, а също така и антропогенната дейност. В почвено-географско отношение почвите в община Велики Преслав спадат към Северобългарската лесостепна област.

В зависимост от генезиса и географското разпространение на почвите, територията на община Велики Преслав условно може да се поделит на три района, съответстващи на районите при подялбата ѝ по отношение на релефа.

- Северният район включва Шуменското плато, по заравнените билните части на което са разпространени дълбоки сиви горски, средно и тежко песъкливо-глинести почви. В силно наклонените терени в склоновете и подножните части на платото преобладават плитки рендзини. Почвените ресурси в този район се характеризират с относително ниско естествено плодородие.

- Средният район включва териториите, разположени между Шуменското плато от север и Преславска и Драгоевска планина, от юг. Поради преобладаващия равнинно-хълмист релеф, почвите тук са с добре развит почвен профил и с високо естествено плодородие. По терасите на реките Голяма Камчия и Врана са разпространени алувиално-ливадни с ливадни черноземи песъкливо-глинести почви. В западната половина на района

са развити излужени черноземи, тежко-песъкливо-глинести, а в източната половина на района – сиви горски, средно и тежко песъкливо-глинести почви, които на места в по-високите части на релефа са в комплекс с ерозирани сиви горски почви. Като цяло почвените ресурси в този район се характеризират с високо естествено плодородие.

- Южният район включва северните склонове и подножия на Преславска и Драгоевска планина, където са разпространени плитки светлосиви горски почви в съчетание с рендзини. Подобно на северния район, почвените ресурси в южния район също се характеризират с относително ниско естествено плодородие.

Отчитаме въздействие върху над 50% от площта на имот 58222.71.2021 г., което датира от време на изграждане на селскостопанското летище – 40-50 г., която е изгребан хумусния слой, за да се положи настилка за летището и оформяне на писти и административна и стопанска част. В останалата част са налични основите на сгради за административна и стопанска част на летището.

Прогнозната оценка на предполагаемото въздействие върху почвите, в резултат на реализацията на плана

Процесът на използване на слънчева светлина за производство на електроенергия е екологосъобразен и не е източник на замърсители в почвите и водите. Монтирането на модулите няма да доведе до промяна на почвения профил. Изграждането на фотоволтаичната централа няма да доведе до замърсяване на почвата и оттам до промяна на почвеното плодородие и екологичното състояние на почвата в района. Не се предвиждат дейности, предизвикващи образуване на ерозионни процеси.

Геология

В геоложко отношение територията на общината включва фрагменти от две големи тектонски единици: Мизийската плоча, върху която е формирана Дунавската равнина и Източно-Балканската зона от Междинните зони на Балканидите. Структурите на Мизийската плоча представляват хоризонтално отложени скални комплекси, изграждащи Шуменското плато и териториите южно от него (без Преславска и Драгоевска планини). В скалния състав на Шуменското плато участват варовици, пясъчници, мергели и глини, като варовиците са силно окарстени, в резултат от което са образувани причудливи скални феномени. През Средновековието част от карстовите пещери са превърнати в труднодостъпни скални килии, църкви и манастири, които са едни от най-атрактивните исторически забележителности в Природния парк “Шуменско плато”. Балканидите имат гънков строеж и на територията на общината структурите им изграждат Преславска и Драгоевска планина. Двете планини представляват типични антиклинални ридове, изградени от нагънати долнокредни скални формации. В средната част на общината кредните седименти са покрити с дебели кватернерни речни наноси на реките Голяма Камчия и Врана и техните притоци. Също с кватернерна възраст са делувиялните и пролувиалните материали, припокриващи по-старите скални формации по склоновете на

Шуменското плато, Преславска и Драгоевска планина. По отношение на сеизмичната опасност територията на общината попада между двете главни земетръсни огнища в Северна България – Стражица и Шабла. Според сеизмичното райониране на страната от 1997 г. територията на общината се включва в сеизмоопасната зона от 7-а степен. Това трябва да се има предвид при проектирането и строителството на различни сгради и съоръжения в общината.

Без въздействие.

Флора

Съгласно геоботаническото райониране на България територията на общината попада в Илирийската (Балканска) провинция на Европейската широколистна горска област и е част от флорния район на Дунавската равнина.

Според фитогеографското райониране на страната растителността на територията на общината попада в ксеротермния дъбов пояс. В по-ниските места покрай реките коренната растителност е представена от влаголюбиви горски съобщества от бряст, черна елша, върби, тополи и др. Значителна част от тази коренна растителност е унищожена и на нейно място има обработваеми земи и пасища. В по-високите части на Шуменското плато, Преславска и Драгоевска планина, коренните растителни съобщества са представени предимно от дъбови формации – церови, горунови, благунови и дъбово-габъррови гори, но има и изкуствени насаждения от черен и бял бор, акация и др. Запазени са и отделни съобщества от мизийски бук по склонове със северна експозиция в Шуменското плато.

Според възприетото горско-растително райониране на Република България от 1979 г. по проф. Б.Захариев, професор В.Донов и колектив, територията на горското стопанство се намира в две области Мизийска (**М**) и тракийската (**Т**) горскорастителни области със следните подпояси:

М Мизийска горско-растителна област, подобласт Шуменски-Провадийски плата

М-I Долен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори

М-I-1 Подпояс на заливните и крайречни гори (0-600 мн.в).-в района на този подпояс естествена дървесна растителност е представена от цер, благун, зимен дъб, липа, явор, клен, шестил, бук, габър, келяв габър, мъждрян, дива череша. Горите са предимно смесени. В резултат на извършените залесителни мероприятия от горското стопанство, добре се развиват и внесените по изкуствен път дървесни видове – черен и бял бор.

Т Тракийска горско-растителна област, подобласт Източна Стара планина

Т-I Долен равнинно-холмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори

Т-I-1 Подпояс на крайречните и лонгозни гори (0-700 мн.в) – срещат се смесени заливни гори от елша, върби, брястове и ясени, които заемат по-високите части на

крайречните тераси, където заливането е краткотрайно, а нивото на подпочвените води е сравнително по-ниско. Създадени са култури от хибридни тополи на подходящи месторастения. Облика на тази формация е аналогична на лонгозната гора, но по състав е значително по-бедна и не притежава много и разнообразно увивни и подлесни видове. Расте върху равни до стръмни месторастения с дълбоки алувиални почви.

Т-І-2 Подпояс на равнинно – хълмисти дъбови гори (0-500 м н.в) – смесените широколистни гори без преобладание са най-често срещаните насаждения в пояса. На припечни изложения и билни и полегати форми най-разпространени са дъбовите горски формации, които са топлолюбиви и са представени от церови, церово-благунови и благунови насаждения с участието на клена, планинския ясен, липата и габъра.

На сенчести изложения и стръмни теренни форми са се настанили чисти и смесени букови и габърови формации, които заемат влажни и богати месторастения.

Изкуствено са създадени култури от черен и бял бор, които постепенно се изместват от широколистни дървесни видове.

Разположени са предимно върху сива горска почва, насажденията са в добро състояние и с добра производителност.

На териториите ползвани за земеделски нужди, са разположени както земеделски едногодишни култури – сеитбооборотни култури, така и трайни насаждения. Земята с трайни насаждения са основно лозови насаждения, по-малко с овощни дървета и рядко с трайни храстовидни култури – малини, арония и с етерично маслени култури, основно лавандула. Това са така наречените агрофитоценози.

На терените, където няма гори и земеделски култури са разпространени основно два вида тревни съобщества. На равнинните и платовидни терени са формирани ксеротермни степни тревни съобщества и видове. На местата заливните тераси на реките Голяма Камчия и Врана са обособени ливадни тревни ценози с характерните за тях ливадни треви. Подпочвената влага определя вида на тревните покривки. Интересно и уникално съобщество е това на блатното кокиче, обособено основно в две територии по левия бряг на р. Врана, при с. Осмар и при с. Кочово. Тези територии поради своята уникалност са обявени за защитени местности и са тип защитени територии.

В землището на гр. Велики Преслав, южно от града са разположени две уникални територии, единствени по рода си в България и Европа. Това са Природните резервати „Патлейна“ за обитаване от дървесния вид Див рошков – *Cercis* и „Дервиша“ за обитаване от дървесен вид „Конски кестен“ – *Aesculus hippocastan*.

На територията на природен парк „Шуменско плато“ се намира друг резерват „Букака“ за дървесен вид на Мизийски бук „*Fagus silvatica*“. Той е разположен на север, непосредствено до северната граница на Община Велики Преслав.

Голямото видово растително разнообразие определя територията на общината като изключително богата на природни ресурси и атрактивна за туристи и еколози.

Присъстват многогодишни и богати на бодливи (магарешки трън, паламида и др.) растения от (суб) ксерофилни рудерални съобщества в умерения и медитеранския региони – асоциация обикновен гингер (*Onopordum acanthium*), както и нитрофилни синантропни тревисто-богати съобщества – асоциация коприва (*Urtica dioica*), асоциация къпина (*Rubus caesius*) и други.

Част от земеделските земи в миналото са били обработваеми, като след изоставянето им протича процес на вторична сукцесия на растителността, който се съпровожда с използването на територията за паша. На отделни места има фрагменти от плевелни съобщества, които се отнасят към клас *Stellarietea mediae* R.Tx. ex von Rochow, 1951.

В отделни части от земеделските земи, които в миналото са били създадени на мястото на гори от благуи и цер, сега е формиран пасищен тип растителност.

Фауна

В зависимост от вида на основните природни компоненти, релефа, изложението, водата, земната основа и почва, растителността и най-вече на степента на антропогенизация, се определя разнообразието и количеството на животинските видове разпространени на територията на Община Велики Преслав. От тези фактори зависят и местообитанията на животните, тяхната миграция и възпроизводство.

Животински свят

Най-разнообразен и относително добре съхранен е животинският свят в защитените природни територии и в горския фонд на общината. Интерес за ловен туризъм представляват дивата свиня, сърната, лисицата, сивият заек и др., а от пернатия дивеч – фазан, яребица и пъдпъдък. Орнитофауната е представена не само от многобройни местни видове, но и от множество прелетни птици, голяма част от които са защитени видове.

Голямо е разнообразието от влечуги и земноводни, а рибното богатство е предпоставка за развитие на риболовен туризъм.

Бозайниците, като най-висши животни, са представени основно от , сърна, елен, лисица, диво прасе, чакал, таралеж, язовец, див заек, катерица, белка, видра, лалугер, пъстър пор.

Особено интересни са различните видове прилепи

Дългоух нощник

Голям нощник

Средиземноморски
подковонос

(<i>Myotis bechsteini</i>)	<i>Myotis myotis</i>	<i>Rhinolopus blasii</i>
Трицветен нощник	Остроух нощник	Южен подковонос
(<i>Myotis emarginatus</i>)	(<i>Myotis blythi</i>)	<i>Rhinolophus euryale</i>
Пъстър пор	Дългопръст нощник	Голям подковонос
(<i>Vormela peregusna</i>)	(<i>Myotis capaccinii</i>)	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>
Добруджански среден хомяк		Малък подковонос
(<i>Mesocricetus newtoni</i>)		<i>Rhinolophus hipposideros</i>

Птиците са представени основно от скални видове: Бързолети – 2 вида, Лястовици – 3 вида, Бухал, Египетски лешояд, Скална овесарка (сивоглава), Гарван гробар, Белоопашат мишелов; Горски видове: Певци – 2 вида, Коприварчета – 3 вида, Горски чучулиги, Кълвач – 3 вида, Синигери – 3 вида, Дроздови птици, Зидарка, Ястреб; На открити пространства: Чучулига – 2 вида, Овесарки – 2 вида, Сокол-орко, Керкenez, Обикновен мишелов, Орел змияр, Пъдпъдък; Миграции: Бял щъркел, Черен щъркел, мишелови, Орли, Пойни птици, Сойка.

Вида: *Spermophilus citellus* – лалугер, който е под специална защита в защитената зона.

От птиците обект на опазване на защитените зони – средния пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*), синявицата (*Coracias garrulous*), козодоя (*Caprimugulus europaeus*), градинската овесарка (*Emberiza hortulana*), ястребогушото коприварче.

Земноводни и влечуги

Червенокоремна бумка	Ивичест смок
<i>Bombina bombina</i>	<i>Etaphe quatuirtineata</i>
Жълтокоремна бумка	Обикновена блатна костенурка
<i>Bombina variegata</i>	<i>Emys orbicularis</i>

Обикновена блатна костенурка	Шипобедрена костенурка
<i>Emys orbicularis</i>	<i>Testudo graeca</i>
Голям гребенест тритон	Шипоопашата костенурка
<i>Triturus karelini</i>	<i>Testudo hermanni</i>
	Голям гребенест тритон
	<i>Triturus karelini</i>

РИБИ

Черна (балканска) мряна

Barbus meridionalis

Маришка мряна

Barbus plebejus

Обикновен щипок

Cobitis taenia

Европейска горчивка

Rhodeus sericeus amarus

Безгръбначни

Бисерна мида

Unio crassus

Обикновен паракалоптенус

Paracaloptenus caloptenoides

Callimorpha quadrupunctaria

Обикновен сечко

Cerambux cerdo	
----------------	--

Безгръбначната фауна в района е много слабо проучена. Срещат се основно: представители на *Lucanus cervus* – бръмбар рогач, който е под специална защита в защитената зона „Провадийско-Роякско плато“, някои видове пеперуди, като *Melitaea trivia* Denis & Schiffermuler, *Thymelicus lineola* Ochsenheimer, *Erynnis tages* L., *Papilio machaon* L., *Lycaena phlaeas* L, *Maniola tithonus* L., *Hipparchia dryas* Scopoli и други.

Установени са видове от безгръбначната почвена мезофауна и особено на подтип *Myriapoda* (*Diplopoda*, *Chilopoda*), които са едни от най-добрите почвообразователи. В изследваната територия бяха открити представители на 17 вида от клас *Diplopoda* и 16 – от клас *Chilopoda*). Тази добра представителност на подтип *Myriapoda* е гаранция за много добрите потенциални възможности на територията, предложена за застрояване, за възстановяване на почвения хоризонт и елиминиране на последиците от строителния процес.

Разпространението на фаунистичните видове зависят основно от хранителната верига и от добри местообитания, специфични за всеки вид такива примери от птиците са, (*Sylvia nisoria*), горската чучулига (*Lullula arborea*) и червеногърбата сврачка (*Lanius collurio*) са свързани преди всичко с дървениста растителност.

Например сирийският пъстър кълвач е свързан предимно с едра дървесна растителност с дебели стъбла и хралупи, в които гнезди. Червеногърбата сврачка разполага гнездата си в короната на високи дървета.

На територията на Община Велики Преслав, основно в горските площи се намира голямо по площ ловно стопанство с муфлони, сърни, диви свине, лопатари и благородни елени, стопанисвано от Държавна дивечовъдна станция – Велики Преслав.

Очаквани въздействия

Върху представителите на херпетофауната няма да бъде оказано значително негативно влияние, тъй като преобладаващата част от техните малочислени популации обитават синорите. Размножаването им няма да се потисне, тъй като се очаква само известен прогонващ ефект, който няма да повлияе и върху числеността и плътността на популациите, предвид сходния характер на прилежащите територии.

Промяната на предназначението на земеделската земя предполага известна промяна в условията за предоставяне на храна за някои видове пойни птици.

Не се очаква негативно въздействие върху представителите на бозайната фауна, тъй като числеността на популациите им е ниска и е свързана главно с антропогенната дейност предвид близостта на селото.

Предвид обстоятелството, че повечето от характерните за района видове са с различна степен на синантропизация се очаква възстановяване и увеличение числеността на популациите им.

Защитени територии

На територията на частичното изменение на ОУП не попадат защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии.

Културно-историческо наследство, архитектурно и археологическо наследство

На територията на частичното изменение на ОУП не попадат защитени територии по смисъла на Закона за културното наследство.

Отпадъци

Съществуващото състояние на дейностите свързани със събиране, транспортиране, обезвреждане и оползотворяване на отпадъците на територията на общината е наследство от дългогодишната работа по общите проблеми, свързани с опазването на околната среда и в частност вредното въздействие на отпадъците върху човешкото здраве и всички компоненти на околната среда (въздух, води, почви, геоложка основа, подземни богатства, флора и фауна, културно наследство). Отпадъците не само повърхностно замърсяват околната среда, ограничават използваемостта на земята, създават хигиенни проблеми и дразнят естетическите възприятия на хората. В резултат на протичащите в периода на натрупването им физични, химични и биологични процеси, те се превръщат в многофакторен замърсител на околната среда, оказващ силно негативно въздействие върху повърхностните и подземни води, въздуха и почвите, с което създават сериозен здравен риск за населението. От друга страна отпадъците са ценен енергиен и суровинен източник и тяхното минимизиране и повторната им употреба води до съхранение на природни ресурси.

Управлението на отпадъците е сложен и многообхватен процес, изискващ интегрираност на подходите, внедряване на нови технологии, създаване на подходяща икономическа среда и нормативна база, и не на последно място висока обществена отговорност, затова законодателят е предвидил разработване на самостоятелна Програма за управление на отпадъците в съответствие с чл.52 от Закон за управление на отпадъците (ЗУО). Съгласно чл. 52 ал. 2 от ЗУО, общинските програми за управление на отпадъците са секторни програми и са неразделна част от Общинските програми за опазване на околната среда. Програмата за управление на отпадъците на Община Велики Преслав е изготвена за период на действие, съвпадащ с периода на действие на *Националния план за управление на отпадъците 2014-2020г. (НПУО)*, приет на 22.12.2014г. от Министерски съвет. Крайният срок на програмата съвпада с периода на програмиране и ползване на европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014-2020г. и крайния срок на „Европа 2020: Националната програма за реформи“. (Виж: „Програма за управление на отпадъците на Община Велики Преслав 2016-2020г.“

Прогноза и оценка на очакваните изменения в околната среда вследствие предвижданията на частичното изменение на ОУП, във връзка с изграждане на ФЕЦ с ПУП по отношение управлението на отпадъците – събиране, извозване, депониране и др.

При изграждането на фотоволтаичната централа за производство на ел.енергия и трафопост ще се генерират макар и минимално количество строителни отпадъци. Съгласно Наредба №3/01.04.2004 г. за класификация на отпадъците, издадена от министъра на околната среда и водите и министъра на здравеопазването (обн.ДВ, бр.44 от 25.05.2004г.), очакваните строителни отпадъци са със следните наименования и кодове: 17 01 01 – бетон; 17 01 02 – тухли; 17 01 07 – смеси от бетон, тухли, керемиди, плочки, фаянсови и керамични изделия, различни от упоменатите в 17 01 06; 17 02 01 – дървесен материал; 17 02 02 – стъкло; 17 04 07 – смеси от метали; 17 04 11 – кабели, различни от упоменатите в 17 04 10. Очаква се генериране на около 5-10 м³. По време на строителството ще се генерират и отпадъци с кодове 17 05 04 – почва и камъни, различни от упоменатите в 17 05 03 и 17 05 06 – изкопани земни маси, различни от упоменатите в 17 05 05. Отпадъците ще се генерират от изкопните работи за траншеите. Тяхното количество се очаква да бъде незначително, т.к. те ще се използват за обратна засипка, но е възможен малък остатък от около 5-10 м³. По-голяма част от земните маси ще се използват за обратен насип в ямите след монтажа на монтажните стойки и фотоволтаичните панели върху плочите.

Строителните отпадъци, които ще се генерират по време на новото строителство, изискват специален контрол по тяхното събиране и извозване. Съгласно чл.18(1) от ЗУО третирането и транспортирането на отпадъците от строителните площадки се извършва от притежателя на отпадъците, от изпълнителя на строителството или от друго лице въз основа на договор, като кмета на общината определя маршрута за транспортиране и инсталацията/съоръжението за третирането им.

Генерираните от обекта строителни отпадъци ще се събират и временно съхраняват на специално отредена площадка в рамките на имота до натрупване на подходящо за извозване количество. Извозването им ще се осъществява по маршрут и на място определено от кмета на общината.

Битови отпадъци от работещите при изграждането на фотоволтаичната централа с код 20 03 01 – смесени битови отпадъци. Количеството им е в пряка зависимост от числеността на строителните работници.

При доставката на материали за монтиране на фотоволтаиците е възможно генериране на отпадъци от опаковки със следните наименования и кодове:

- Хартиени и картонени опаковки 15 01 01;
- Пластмасови опаковки 15 01 02;

- Опаковки от дървени материали 15 01 03;

При наличие на отпадъците от опаковки, същите ще се събират отделно в контейнери и предават за оползотворяване на лица или организации притежаващи Разрешение по чл.12 и чл.37 на ЗУО.

При експлоатацията на фотоволтаичната централа, от дейността на обслужващия персонал ще се отделят смесени битови отпадъци с код 20 03 01. Предвид използваната технология и брой на обслужващия персонал, тяхното количество ще бъде незначително – в рамките на около 30 м³/год.

Морфологичният състав на ТБО, ще бъде подобен както от населените места.

Съгласно чл. 16, ал.1 от ЗУО, Кметът на общината организира управлението на дейностите по отпадъците, образувани на нейната територия, съобразно изискванията на този закон. Съгласно чл.16, ал.2 от същия закон, Кметът на общината осигурява условия, при които всеки притежател на битови отпадъци се обслужва от лица по чл.12, ал.6, на които е предоставено право да извършват дейности по тяхното събиране, транспортиране, оползотворяване или обезвреждане.

Сметоизвозването ще бъде според схемата на Община Мадан, разработена в зависимост от сезона. Количеството БО, което се очаква от обекта да бъде извозвано и депонирано на общинско депо до изграждане на регионално депо. При експлоатацията на фотоволтаичната централа, от функционирането на трафопоста се очаква генерирането и на следните опасни и производствени отпадъци с наименования и кодове:

- трансформатори и кондензатори, съдържащи PCBs с код 16 02 09*;

- излязло от употреба оборудване, различно от упоменатото в кодове от 16 02 09 до 16 02 13 с код 16 02 14.

Третирането на отпадъците ще се осъществява съгласно фирмена Програма за управление на отпадъците и разрешение по чл. 37 от ЗУО за дейности с отпадъци.

Битови отпадъци по време на експлоатацията на ФЕЦ няма да има. На обекта няма да има постоянно пребиваващи хора.

Евентуално при изкопните работи, отделената почва ще се използва обратно за насипване, с цел уплътняване на фундаментите.

Рискови енергийни източници - Шум, вибрации и лъчения

Шумът е от основните неблагоприятни фактори, водещи до акустичен дискомфорт в околната среда. Вредното въздействие зависи от вида му и пораждащите го условия. Произходът на шума се определя от видовете дейности, при които той е генериран. В

градска територия се различават промишлен (производствен), транспортен, шум от строителство и битов шум. В зависимост от характера (постоянен, периодически повтарящ се, прекъснат), честотния спектър и интензивността на шума, а така също и продължителността на експозиция, въздействието му е по-малко или повече вредно. Основният аспект на вредното въздействие на шума, разгледан в настоящата програма е свързан с влиянието му върху човешкия организъм. Високите шумови нива влияят върху слуховия апарат на човека, психическото и нервно състояние на личността, имунната система, обмяната на веществата, сърдечно-съдовата система и др. Анализът на съвременната акустична картина показва, че най-голямо въздействие на шумовия фактор се наблюдава в големите градове на страната с население над 100 000 жители. Измерванията и оценките за въздействие на шума се извършват от РЗИ Шумен. Данните, отнасящи се до шумовата експозиция в околната среда са бедни в сравнение с тези, свързани с другите екологични проблеми. Общината не е определена като критичен район в акустично отношение, поради което не са предприемани мерки за борба с шумовото натоварване.

Основен източник на шумово замърсяване в Общината е автомобилният транспорт.

Съгласно изискванията на *Наредба № 4 от 21.12.2006 г. за ограничаване на вредния шум чрез шумоизолиране на сградите при тяхното проектиране и за правилата и нормите при изпълнението на строежите по отношение на шума, излъчван по време на строителството* (ДВ бр. 6/2007 г.) като задължителни елементи при организацията на строителните дейности се изисква защита на строителната площадка от строителните източници на шум и мерки, предвидени за това. Тези мерки трябва да осигурят нивата на шума съгласно нормите за обекти на защитата.

Съгласно Наредба № 6 /26.06.2006 г. за показателите на шум в околната среда, приета от министъра на здравеопазването и министъра на околната среда и водите, някои от граничните стойности на нивата на шума в различните територии и устройствени зони в урбанизираните територии и извън тях са дадени в Таблица.

Стойности на нивата на шум в различните територии

Зона	Еквивалентно ниво на шума, dB0)		
	ден	вечер	нощ
Жилищни зони и територии	55	50	45
Централни градски части	60	55	50
Територии подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик	60	55	50
Зони на лечебни заведения и санаториуми	45	35	35

Източник: Наредба № 6 /26.06.2006г.

Основните фактори, влияещи върху акустичното състояние на населените места в общината: транспортен шум, промишлен шум и шум от търговски и подобни на тях дейности са слабо изразени. На територията на Община Велики Преслав към настоящия момент няма промишлени работещи обекти, които да подлежат на контрол по фактор шум в околната среда.

П рез 2005г. с влизането в сила на Закон за защита от шума в околната среда(обн. ДВ бр.74/2005г., посл. изм. и доп. ДВ бр. 98/2014г.) се регламентираха компетенциите на държавните органи:

- Министърът на здравеопазването организира извършването на измерването, управлението и контрола на шума в околната среда, предизвикан от локални източници на шум;

- Министърът на околната среда и водите организира извършването на измерването, оценката, управлението и контрола на шума излъчван от промишлените инсталации и съоръжения;

- Министърът на вътрешните работи, чрез определени от него служби осъществява контрол върху пътните превозни средства, движещи се по пътищата по отношение на излъчвания от тях шум в околната среда;

- Кметовете на общини или упълномощени от тях длъжностни лица упражняват контрол за спазване на правилата и нормите за изпълнение на сроежите, по отношение на шума излъчван по време на строителството, организират и регулират автомобилния транспорт в населените места с оглед намаляване на шумовите нива до допустимите норми.

Идентифицирането на районите с висока шумова експозиция позволява воденето на борба с шумовото замърсяване. Пътищата за това са два - първо, елиминиране на източника на шум напр. обособяване на пешеходни зони, обходни пътни отсечки и др., и на второ място ако не е възможно премахването на източника се търсят начини за намаляване нивата на шума по пътя на тяхното разпространение чрез различни типове шумозащитни съоръжения.

- Обществени паркове и градини;
- Специализирани паркове и градини;

Въздействие върху акустичната обстановка от шум и вибрации не се очаква. С реализирането на обекта шумовата характеристика на района няма да се промени, тъй като обекта не е източник на шумови излъчвания.

Реализацията на ПУП ще генерира шум основно през строителния период и минимална степен през експлоатационния период.

Понастоящем на територията на бъдещия обект няма източници на шум. Шумовият фон на площадката се създава от транспортните средства по непосредствено прилежащата до нея транспортна артерия.

На строителната площадка, в близост до работещата техника, може да се създаде еквивалентно ниво на шум 40-45 dBA, което е в санитарната норма. Обслужващият строителството транспорт ще се движи по пътната мрежа в района.

Шумовият режим, създаван в околната среда по време на строителството на даден обект, се формира от шума, излъчван от строителната механизация и транспорт за изпълнение на предвидените по проект строителни работи – земекопни машини, товарни машини, транспортна техника, монтажното оборудване и др. Шумовите нива могат да варират в широки граници в зависимост от шумовите характеристики на отделните машини, коефициента на едновременна работа, моментното техническо състояние на машините, различно ниво на експозиция, квалификация на обслужващия персонал и др.

Възможно е по време на строителството да се получават вибрации от отделни строителни машини.

По време на експлоатацията

Основните източници на шум, на територията на плана, по време на експлоатацията му, са климатичните системи и автомобилен транспорт.

Шумът, излъчван в околната среда от транспортните средства (евентуално автобуси и леки коли) е епизодичен с ниво около 40-45 dBA. В определени моменти (форсиране на двигателя, звукови сигнали, затваряне на врати и др.) шумът е импулсен и може да достигне сравнително високи нива.

Очакваните еквивалентни нива на шум са в нормите за територията, която се намира плана – Предимно производствени територии и зони.

Население и човешко здраве

Градът е застроен от нискоетажи жилищни квартали, опазили урбанистичната структура на населеното място от началото на миналия век. В градският център извисяват обеми християнски и мюсюлмански храм. Тук са концентрирани сгради на административни, търговски, културни и социални услуги, а двете промишлени зони, в които доминират изразителните обеми на зърнобази оформят облика на града от югоизток и северозапад. Значима придобивка за населението е построенният през последните години Фестивален-спорتن комплекс „Генерал Суворов“.

При строителната дейност се идентифицират следните опасни за здравето условия:

- опасност от спъване, подхлъзване и падане от височина и при движение по стълби;

- опасност от удар от падащи и летящи предмети;
- опасност от контузии, убождане и порязване при работа с ръчни инструменти, гвоздеи, диск на ъглошлайф и др.;
- опасност от пропадане в небезопасени технологични отвори;
- опасност от въздействие на електрически ток при неправилно полагане на кабели, нарушена изолация на проводниците, небезопасени ел. табло и ръчни електрически инструменти;
- опасност от въздействие на шум – по-често импулсен, при удар с или върху метали, променлив при работа с ръчна техника, постоянен при работа на помпи и агрегати;
- опасност от неблагоприятно въздействие на атмосферните условия – ниска и висока температура, висока влажност, въздушни течения – работа на открито;
- опасност при професионален контакт със стандартни строителни материали, съдържащи фиброгенни, сенсibiliзираци и алергизираци субстанции;
- тежък физически труд – над 80 % от обема на СМР са ръчни операции.

При работниците по изграждането на обекта експозицията на вредности е директна, но има временен характер с нисък интензитет.

Източниците на неорганизираните емисии са:

- изгорели газове от ДВГ на машините свързани със строежа и транспорта;
- прах при строителните дейности;
- шумово замърсяване от използваното техническо оборудване.

Описаните емисии са краткосрочни, с малък териториален обхват, предимно засягат трудова среда и зависят от мерките за тяхното ограничаване.

На този етап е трудно да се даде точна хигиенна количествена оценка на замърсяването с прах от строителната дейност. В случая ще се засегнат строго прилежащите територии в обекта, които не са населени. Праховата експозиция (при ПДК 10 mg/m³ за общ прах) ще е под ПДК и не се очаква да доведе до професионално обусловени увреждания във времето за извършване на строително-монтажните работи.

При експлоатацията, не съществуват реални възможности за експозиция на населението в курортния комплекс град Варна с токсични или физични въздействия.

Оценка на здравния риск, мерки за здравна защита и управление на риска

Оценката на здравния риск се базира на вероятността от настъпване на негативни здравни последици, времето на излагане и въздействие на вредния фактор/ дозата на експозицията и тежестта на последиците, които могат да се прогнозират.

Всички идентифицирани елементи, ситуации и фактори биха могли да формират допустим, приемлив и контролируем риск, който следва да се проследява през всички етапи в реалния строителен процес.

Профилактични мерки по отношение опазване здравето на работещите при строежа:

- планиране на необходимите действия за спазване на Наредба № 2 за минималните изисквания за здравословни и безопасни условия на труд при извършване на строителни и монтажни работи;
- пространствена изолация по хоризонтала и вертикала – особено за тежката механизация, крана и повдигателните съоръжения,
- движение на транспортните средства с повишено внимание,
- обезопасяване на изкопи и отвори,
- обезопасяване на електрическата уредба, въздушно полагане на кабелните проводници, заключване на ел. таблата, изолация на тоководещите части под напрежение,
- правилно складиране и стифиране на строителните материали, изолационните плоскости и стъкла,
- съблюдаване на технологичната последователност и сроковете в строителния процес,
- обезопасяване при работа на височина, особено на покривни конструкции,
- обезопасяване от падащи предмети и тела,
- обозначаване и маркировка на опасните зони и конкретните източници на риск,
- работа само с пълен комплект работно облекло и лични предпазни средства за защита на главата, слуха, очите от летящи частици, ръкавици, обувки, противопрашна маска,
- осигуреност на строителния обект с аптечка за първа медицинска помощ, комплектована с дезинфекциращи разтвори, превързочни материали и медикаменти,

- достатъчни и хигиенични битови помещения за строителните работници, обзаведени с подходящи мебели за провеждане на микропаузи, хранене и прием на топли тонизиращи напитки.

Може да се направи извода, че за жителите на гр. Велики Преслав не съществува риск за здравето. Независимо от това, с оглед на по-висока степен на сигурност и безопасност, е необходимо изпълнението на следните мерки:

- Движението на транспортните средства да става само по картираните трасета, с подходяща и съобразена с пътните условия скорост, с повишено внимание за възрастни трудноподвижни хора и играещи деца ;

- Строителната площадка да бъде оградена, обозначена с информационна табела и знаци за опасност и по възможност – с осигурена физическа охрана;

- Забранява се достъпа на неоторизирани, неинструктирани и без каска за защита на главата лица, особено деца, на строителната площадка;

- Полагането на захранващи кабели да става без опасност от електротравматизъм;

- Зоната, в която ще се изпълнява Плана за застрояване, да бъде добре осветена през тъмната част от денонощието;

- Да се спазва стриктно работното време, като се спират шумните работни операции през периода 14-16.00 часа и 22.00 – 06.00 часа.

Въздействие върху здравния риск

Около територията, която ще се реализира плана няма обекти подлежащи на здравна защита, съгласно §1, т. 3 от ДР на Наредбата за ОВОС.

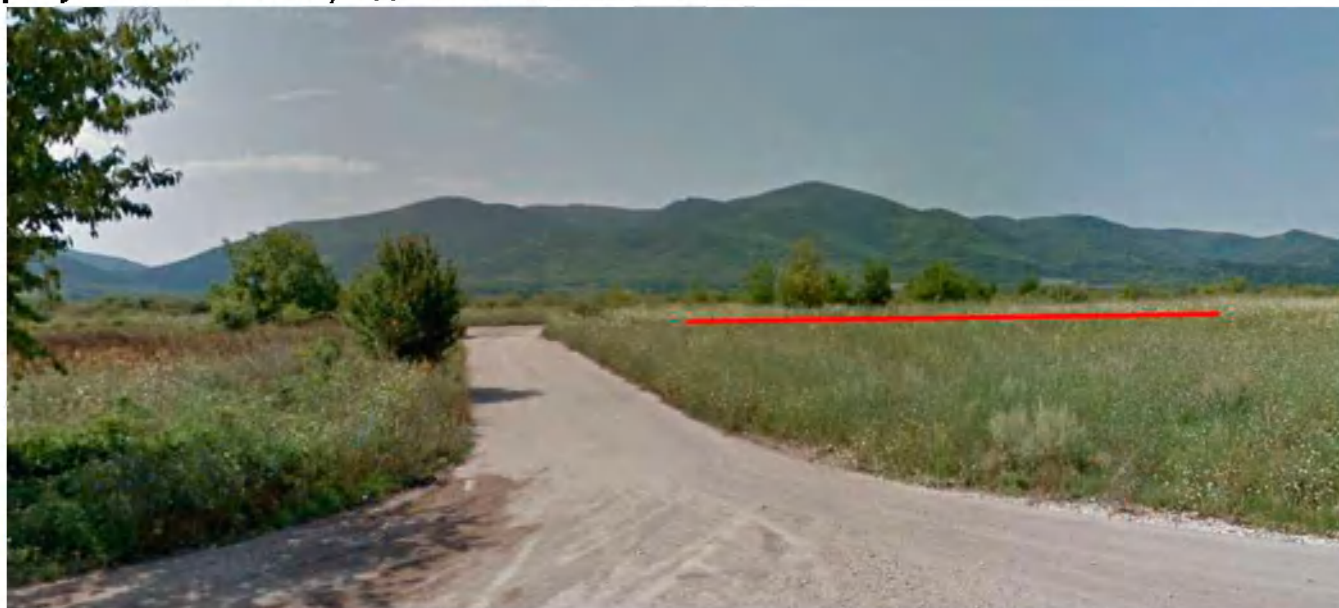
Един от съществените елементи при реализирането на проекта е да се осигури безопасност както за работещите на обекта, така и за жителите на града.

Площадката не попада в границите на санитарно охранителни зони или територии или зони и обекти със специфичен санитарен статус или подлежащи на здравна защита. Най-близките санитарно - охранителни зони са около водовземни съоръжения на питейно-битово водоснабдяване на близките населени места. Същите остават на отстояние от имота, който не попада в обхвата на зони I на СОЗ.

Транспортна инфраструктура

Транспортният и пешеходен подход до обекта е осигурен от съществуващата пътна мрежа.

Достъпа до имот 58222.71.50 се осъществява от републикански път II -74 - втори клас, Търговище-Велики Преслав, като до него има достъп, чрез пътна връзка (част от републиканския път) с дължина около 50 м.

Пътна връзка с имот 58222.71.50 от републикански път II -74 - втори клас, Търговище-Велики Преслав.

Не се предвижда изграждане на нови пътища.

Ландшафт

Реализирането на плана няма да доведе до значителни изменения в околната среда. Не се очакват вредни емисии, които да окажат негативно влияние върху ландшафта. Реализирането на плана ще доведе до временно изменение на облика на пейзажа, но няма да доведе до изменения в структурата на ландшафта или до неговата деградация. Измененията няма да имат регресивен характер и се предвижда ландшафтите да запазят способността си да изпълняват ресурсовъзпроизвеждащите си и средовъзпроизвеждащите си функции. Реално на обособения терен в миналото е функционирало летище, като около 2/3 от територията е заета от пистите и подходите на летището, които са бетонирани и асфалтирани.

б) кумулативните въздействия:

Потенциални и Кумулативни въздействия

За района на предложения план не са известни други подобни планове, програми и инвестиционни предложения в процедура на одобряване или одобрени по реда на ЗУТ. Предложеният план няма връзка с други съществуващи планове, програми и инвестиционни предложения.

Очакваните потенциални въздействия от реализирането на плана, както и от други потенциални инвестиционни предложения в района са:

Очаква се реализацията на планираните инвестиционни предложения да се реализира в различни периоди от времето, а не едновременно, поради което не се очаква значителен кумулативен ефект. При строителството емисии на шум и замърсители на въздуха от строителните машини и строителните дейности ще са незначителни.

При експлоатация разглежданият обект не е източник на емисии в околната среда. В района няма и не се предвиждат инвестиционни предложения свързани с производствена дейност, поради което не се очакват постоянни източници на емисии, поради което и не се очаква кумулативен ефект. Няма да има генериране на производствени отпадъчни води и замърсяване на повърхностни водоизточници в района с химически замърсители. Генерираните битови отпадъци от обектите в района ще се третираат организирано по утвърдената схема за района.

Имотът не е в близост до и не засяга елементи на Националната екологична мрежа (НЕМ). Реализирането на проекта няма пряко или косвено да засегне елементи от НЕМ, тъй като е извън територията на защитени зони и защитени територии, както и на местообитания на приоритетни бозайници, птици, растителни видове и хабитати. Имотът не е в близост до и не засяга обекти, подлежащи на здравна защита. На терена няма паметници на културата и планът не засяга такива. Не се очаква трансгранично въздействие. ПИ с идентификатор 58222.71.50 не попада в защитени територии по Закона за защитените територии. Закона за биологичното разнообразие и Закона за културното наследство

Естеството на предвижданата производствена дейност не е свързано с вредно въздействие върху околната среда и с фактори, застрашаващи човешкото здраве (вредни отпадъчни технологични продукти, излъчване на вредни емисии в атмосферата, повишени нива на вибрации, шум, замърсявания, електромагнитни полета и др).

Всички очаквани въздействия са незначителна като големина и значително под определените с нормативни документи норми.

Инвестиционни предложения ще бъдат реализирани само след издаване на съответните разрешителни, включващи условията за строителство и експлоатация.

От предвижданията за частично изменение на ОУП и планирането на изграждане на ФЕЦ в имот 58222.71.50 не се очаква да възникне кумулативен ефект. В близост до имота няма съществуваща ФЕЦ.

в) трансграничното въздействие:

Характерът на производството на електрическа енергия и местоположението на бъдещата централа изключва възможността за трансгранично въздействие.

В района предмет на частичното изменение на ОУП няма промишлени източници, нови строежи или др. обекти, с които е възможно да се кумулират вредни въздействия върху компонентите и факторите на околната среда.

г) рисковете за човешкото здраве или околната среда, включително вследствие на аварии, размер и пространствен обхват на последствията (географски район и брой население, които е вероятно да бъдат засегнати)

Фотоволтаиците са сравнително нова технология и материя, но понастоящем вече има достатъчно категорични доказателства за тяхната безопасност за здравето при експлоатация.

При вземането на нужните предохранителни мерки в работна среда, въздействията върху човешкото здраве се очаква да имат строго локален и професионален характер.

По време на изграждането на централата ще се извършват дейности, при които е възможно увеличение на емисиите на определени вредни вещества и фини прахови частици, предимно в условията на работната среда. Работниците ще бъдат изложени на неблагоприятни физични фактори — неблагоприятен микроклимат, завишени шумови нива и нива на общи вибрации, неорганизираните завишени прахови емисии. Не се очаква вредно физично въздействие спрямо жителите на гр. Велики Преслав, като обект подлежащ на здравна защита.

По време на изграждането на фотоволтаичната централа няма да има значимо отделяне на вредни химични вещества в почвата, водата и въздуха.

Ще съществува единствено изключително ограничено и епизодично изпускане в атмосферата на изгорели газове от машините при строителните и транспортни дейности. Основните замърсители, които потенциално могат да се отделят в околната среда са CO, NOx, SO2, въглеродороди, прах и бензинови пари. Тези емисии ще зависят от броя и вида на използваните при строителството машини и режима им на работа. Замърсяването по време на строителството на фотоволтаичната централа ще е изключително ограничено, поради безогледния принцип на строителство и мястото на ситуиране, а и във връзка с **„екологосъобразната“ му конструкция. Естеството на дейността не е свързано с разпространение на вредни вещества в атмосферния въздух.**

Вредни фактори по време на експлоатацията:

Въздействие от шум. Дейността на фотоволтаичните генератори е безшумна. Не се очаква ~ генериране на значими шумови нива от обслужване и поддръжка на фотоволтаиците.

Въздействие от електромагнитни полета. Обслужващата инфраструктура на фотоволтаиците създават електрически и магнитни полета. Стойностите на електрическите полета на модулите са с пренебрежимо ниски стойности.

Стойностите на магнитните полета зависят от протичащата електрическа енергия, присъствието им е строго локално, с нисък интензитет и не създават риск за нормално здравословно състояние.

Разположението на фотоволтаиците извън регулацията на жилищните зони на най-близките населени места ги определя като напълно безопасни по отношение въздействие от електрически и магнитни полета за населението. Като прогноза за въздействието на електромагнитните полета в работна среда, следва да се изтъкне, че проучванията на подобни вече действащи обекти показва, че не се очаква отрицателно здравно въздействие върху работещите, извършващи ремонтни и профилактични дейности.

Психо - сензорно въздействие:

Фотоволтаиците е възможно да причинят много ограничено психо - сензорно въздействие, свързано най-вече с огледалните светлинни ефекти, т.е. в даден период от деня има възможност за „огледален ефект“ от посоката на слънцегреене към жилищни зони, но то се изключва от факта, че теренът е по-ниско разположен и съществува бариерен ефект от релефа, отстоянията и пътните съоръжения. Отражена слънчева светлина не попада в жилищни зони. Все пак изборът на посока и места за разполагане на фотоволтаиците ще е такъв, че да се постигне пълно избягване на ефекта.

Благоприятно ще се отрази и подборът, че всички фотоволтаици ще са от едни и същ и модел, пространствена подредба и специално покритие, което сензорно ги прави и почти незабележими за населението и животните в района.

Няма условия за осъществяване на комбинирано, комплексно, кумулативно и отдалечено действие на токсични вещества по време на експлоатацията.

Характеристика на експозицията. При работниците по изграждането на обекта експозицията на вредности е директна, но има временен характер с нисък интензитет. Източниците на неорганизираните емисии са изгорели газове от двигатели с вътрешно горене на машините, свързани с транспорта; прах при строителните дейности; шумово замърсяване от използваното техническо оборудване. Описаните емисии са краткосрочни, с малък териториален обхват, предимно засягат трудовата среда и зависят от мерките за тяхното ограничаване.

Ще се засегнат само прилежащите територии на централата, които не са населени. Праховата експозиция ще е под ПДК и не се очаква да доведе до професионално обусловени увреждания във времето за извършване на строително-монтажните работи.

По време на строителството не се очаква генерирането на големи количества строителни отпадъци, тъй като се предвижда изпълнение предимно на монтажни работи на готови модулни елементи. Генерираните по време на строителството не големи количества строителни отпадъци от всякакъв вид ще бъдат транспортирани на определено от общината депо. Генерираните по време на строителството не големи количества битови

отпадъци /код 20.03.01/ ще бъдат съхранявани в подходящи контейнери и извозвани до определено от общината депо за битови отпадъци.

По време на експлоатация на обектите няма да се генерират отпадъци.

д) очакваните неблагоприятни въздействия, произтичащи от увеличаване на опасностите и последствията от възникване на голяма авария от съществуващи или нови предприятия/съоръжения с нисък или висок рисков потенциал, съгласувани по реда на ЗООС, за случаите по чл. 104, ал. 3, т. 3 от ЗООС:

Риск е всеки случай на съмнително извънредно събитие (възникнало или неизбежно или от пропуски по охрана на труда), което може да има неблагоприятен ефект върху околната среда и/или човека. За предотвратяване на евентуални рискови ситуации, ще се проведе обучение и инструктаж, както на строителните работници, така и на работещите в склада и на жителите в сградата.

По време на строителството

Всяко строителство крие потенциална опасност от инциденти и аварии. За намаляване риска от инциденти ще бъде създадена строга организация на строителния процес, като всеки вид дейност ще се изпълнява от квалифицирани работници.

Техническа безопасност

Доставените и използвани при изпълнението на СМР съоръжения, агрегати, оборудване, основни и допълнителни материали трябва да отговарят на изискванията на нормативните и стандартизационни документи по техническа безопасност и БДС, както и закона за техническите изисквания към продуктите. Те трябва да имат съответните паспорти, сертификати и удостоверения за качеството от производителя.

Безопасност на труда

Отговорността по спазване нормите за безопасност на труда при изграждането на новия обект е на изпълнителя на СМР.

Преди започване на СМР на всички работници ще се извършва инструктаж по указанията и нормативните документи по охрана на труда и ще се отразява в заведения дневник. Всички монтажни съоръжения, заваръчна техника, инструменти и др. ще бъдат изправни и обезопасени. На работниците ще се осигурят безопасни условия на труд и специално работно облекло. На подходящи места ще се поставят знаци за безопасност на труда. Ще се изготвят и необходимите инструкции.

Пожарна безопасност

Преди изграждането на новия обект, ще се извършва инструктаж по пожарна безопасност на целия ангажиран със строително-монтажните работи персонал.

По време на изграждането на обекта ще се спазват изискванията на Наредба № I з-1971 от 29 октомври 2009 г. за строително-технически правила и норми за осигуряване на безопасност при пожар и други действащи нормативи за пожарна безопасност.

При използване пожароопасни материали (битуми и др.) ще се проведе специален инструктаж на работниците.

По време на експлоатацията собственикът (ползвателят) ще разработи инструкция за пожарна безопасност и план за спасителни и аварийно-възстановителни работи.

При експлоатацията на обекта

„Опасност“ е вътрешно свойство на опасни вещества или физическа ситуация, е възможности за нанасяне на вреда на човешкото здраве и/или на околната среда.

„Риск“ е вероятността от възникване на специфичен ефект в рамките на определен период или при определени условия.

„Голяма авария“ е възникване на голяма емисия, пожар или експлозия, която става в резултат на неконтролируеми събития в хода на операциите на всеки обект или съоръжение, която води до сериозна опасност за човешкото здраве и/или за околната среда, която опасност е непосредствена, забавена, вътре или вън от обекта.

Потенциалните критични събития и причините, които ги предизвикват и които могат да се проявят могат да се обединят в следните групи:

- експлоатационни причини;
- външни причини;
- естествени причини.

Експлоатационни причини

При нормална експлоатация на обекта практически не би имало възможност за големи аварии. Потенциалните критични събития са пожар и/или експлозия, а причините, които биха ги предизвикали са:

- **авария в електрическото оборудване** - причина за това може да бъде отклонение от технологичния режим, при който електрическото оборудване бива претоварено и това да доведе до неговото аварирание. Човешка грешка при работата е електрическото оборудване, която довежда до неговото претоварване и от там до възможността за късо съединение. При фабричен дефект на електрооборудването;

- **при непозволено ползване на електронагревателни уреди, открит огън или от искри при ремонтни и заваръчни работи** - единствена причина за този вид авария е грубо неспазване на технологичната дисциплина от изпълнителския персонал;

Външни причини

Техногенни фактори - авария в съседен обект, автомобилна катастрофа извън територията на обекта, но в опасна близост до него. Това би предизвикало пожар и/или

Естествени причини Земетресения:

Най-силните земетресения в близост до община Суворово са проявени в Горна Оряховица на 10 януари 1908 г, 14 април 1909 г и 14 юни 1913 г с магнитуд 7,0, в Разград на 17 март 1942 г е магнитуд 7,0, в Попово на 07 декември 1986 г е магнитуд 5,7, в Стражица на 27 февруари е магнитуд 5,1. Според Наредба № РД-02-20- 2/27.01.2012 г за проектиране на сгради и съоръжения в земетръсни райони община Суворово е в район е очаквани земетръсни въздействия е интензивност VII степен и сеизмичен коефициент $K_s = 0,10$. Съгласно БДС EN 1998-1:2005/NA:2012, Приложение NA.D2 територията на общината попада в сеизмични райони е референтното максимално ускорение 0,15 g за период на повтораемост от 475 години.

В резултат на сеизмично въздействие от VII и по-висока степен е възможно възникване на следната обстановка:

- част от сградния фонд ще получи пълни и силни разрушения;
- ще има ранени, контузени или затрупани сред работещите, клиентите или в съседство е обекта;
- ще бъде нарушена системата на енергоснабдяване;
- възможно е създаването на сложна пожарна обстановка.

Наводнения:

Територията на обекта не попада в заливна зона.

Опасност от наводнение може да възникне при необичайно проливни дъждове или обилно снеготопене, вследствие на което канализационните колектори вероятно няма да бъдат в състояние да поемат придошлата вода и би могло да се стигне до заливане на територията на обекта или на отделни подобекти.

Мълния при нарушена мълниезащита:

Причина за този вид авария е неспазване на технологичната дисциплина при монтирането на технологичното оборудване или при нередовно извършване на профилактика на заземяването на обекта. Тази причина би могла да доведе до директно попадане на мълния върху техническото оборудване и предизвикване на пожар на територията на обекта.

Ураганен вятър, снегонавявания, заледрявания, обледенявания

При възникване на ураганен вятър съществува вероятност да се получи ветрово натоварване върху покривните конструкции, което да надхвърли проектното и те да се разрушат или откъснат от мястото си.

Съществува вероятност при снеговалеж съпроводен със силен вятър да възникнат снегонавявания. В резултат на тях е възможно да се получат големи преспи, което да затормози комуникацията и да наруши средствата за връзка с регионалните структури на министерствата и ведомствата. Това в най-голяма степен представлява опасност, ако на обекта възникне аварийна ситуация, за овладяването на която ще е необходима външна намеса.

При рязко понижаване на температурата под 0°C и валежи от дъжд и сняг, при мъгла и висока влажност на въздуха, придружени от студен вятър е възможно да възникне заледряване, което се изразява в образуване на ледена кора по земята, предметите и съоръженията. При определено стечение на атмосферните условия може да се създадат предпоставки за обледяване на някои части от конструкцията на сградите. При обледяване най-уязвими биха могли да бъдат покривните конструкции, особено ако натрупването на големи ледени маси се комбинира с настоящ или последващ ураганен вятър. Предвид на тяхната рядкост специални проектантски и технологични мерки не се предприемат, но трябва да има организационна готовност при тяхното възникване да се организира незабавно ограничаване.

За въвеждане на обекта в експлоатация задължително ще се осигури необходимият ръководен и изпълнителски (обслужващ и поддържащ технически) персонал.

С предвидените за осъществяване на инвестиционното предложение техника и методи не се очаква риск от инциденти за околната среда.

Евентуален риск от инциденти винаги съществува, както споменахме по-горе, особено от: пожар, земетресения и природни бедствия.

За минимизиране на тези рискове, както и на последствията от природни бедствия е предвидено:

**осигуряване на средства за противопожарна защита, съобразно конкретните изисквания на противопожарната служба.*

**изготвяне на вътрешни правила и наредби, касаещи проблемите на безопасността.*

**провеждане на периодически инструктажи и практически занимания.*

В съседство на разглеждания имот не са налични предприятия и/или съоръжения, класифицирани с „ висок рисков потенциал” или „нисък рисков потенциал”, по смисъла на

Глава седма, раздел 1 към действащия Закон за опазване на околната среда. Не е постъпвала информация за изграждане на нови или за промяна на съществуващи предприятия/съоръжения на територията на общината, които попадат в обхвата на селото.

Не се очакват неблагоприятни въздействия, произтичащи от увеличаване на опасностите и последствията от възникване на голяма авария от съществуващи или нови предприятия / съоръжения с нисък или висок рисков потенциал, съгласувани по реда на ЗООС, за случаите по чл. 104, ал. 3, т. 3 от ЗООС.

е) величината и пространственият обхват на въздействията (географски район и брой на населението, които е вероятно да бъдат засегнати):

Оценката на здравния риск за потенциално засегнатото население във връзка с настоящия план се разглежда в няколко аспекта - директен (реален, пряко въздействащ) риск, потенциален (вероятен, опосредствен, косвен) риск, здравен риск в периода на изграждане на обектите, в периода на експлоатацията им и след това, а също така и в аспект на анализа на съществуващото състояние на компонентите на околната среда. Направената оценка на здравния риск е базирана на съществуващата информация, което означава, че става въпрос за по-скоро прогнозна оценка на здравния риск.

От анализа на съществуващата информация са изведени две групи потенциални рискови фактори за увреждане здравето на хората:

- по време на изграждането на обектите — прах от изкопните и строителните дейности, изгорели газове и шум от строителната и транспортна механизация;
- по време на експлоатацията на обекта — незначителен шум от вентилационните съоръжения и климатичните уредби и др.

Определен е и обхватът на въздействие на тези потенциални рискови фактори за увреждане здравето на хората и на работещите в обектите.

Прогнозните очаквания са за незначителни и несъществени неблагоприятни въздействия на установените фактори по време на изграждането на проекта (строителството), поради значителната им ограниченост във времето и пространството.

Най-съществен е въпросът за ефектите на установените вредни фактори по време на експлоатацията на обектите в обхвата на ОУП, тъй като тя ще бъде с много по-сериозна продължителност. Оценява се, че вибрациите няма да представляват рисков фактор с отношение към човешкото здраве, защото те са технологично недопустими (могат да доведат до дефектиране на вентилационните и климатични съоръжения) и са предприети специални конструктивни и технологични мерки за тяхното отсъствие.

Следователно на практика основният рисков фактор при експлоатацията на обектите са за населението и временно пребиваващите около обекта се явява шумът, който обаче също няма да окаже съществен и забележим здравен ефект.

Друг въпрос, който следва да бъде изяснен, е този за субективните и обективните въздействия от визуалните промени в ландшафта, от частичното засенчване на съседни територии и другите естетични ефекти, свързани с реализацията на ОУП.

При реализацията на плана и нормалната експлоатация на обектите е него, при изпълнение на предлаганите мерки за намаляване на отрицателните последици от въздействието върху компонентите на околната среда, не следва да се очакват неблагоприятни здравни ефекти за населението. Не се очакват съществени неблагоприятни здравни ефекти и за временно пребиваващите лица в непосредствена близост до площадката на обекта.

Характерът на устройството на територията и свързаната с това дейност не предполага засегнато население. Величината и пространственият обхват на минималните очаквани въздействия са силно ограничени в рамките на изследваната територия.

Вследствие реализацията на настоящото инвестиционно предложение не се очакват емисии от вредни вещества в атмосферния въздух.

По време на строителството на ФЕЦ се очакват незначителни замърсявания на атмосферния въздух - вследствие на използваната строителна техника, които ще са с локален обхват и с кратковременно действие. Очакваните емитирани вещества са прах, азотни и въглеродни оксиди, въглеродороди, летливи органични вещества, H₂S и Рb. Имайки предвид слабото фоново замърсяване може да се предвиди, че не се очаква значително въздействие.

ж) ценността и уязвимостта на засегнатата територия (вследствие на особени естествени характеристики или на културно-историческото наследство; превишението на стандартите за качество на околната среда или пределните стойности; интензивно земеползване):

Не се засягат земеделски земи. Територията е урбанизирана – бивше селскостопанско летище.

з) въздействието върху райони или ландшафти, които имат признат национален, общностен или международен статут на защита:

Не се засягат райони или ландшафти, които имат признат национален, общностен или международен статут на защита.

Ландшафт (от немското - Landschaft) е специфична географска територия представляваща система от всички природни компоненти (скали, почва, въздух, вода, растителност и животни), която се променя във времето под влиянието на природните фактори и човешката дейност. Ландшафтът е неделимо цяло, възникнало в резултат от взаимодействието на природни и културни фактори.

Ландшафтът способства за формирането на местните култури и е основен компонент на европейското природно и културно наследство, допринасящ за човешкото благоденствие и консолидиране на европейската идентичност. Ландшафтът е значима част от качеството на живот на всички хора. Развитието в икономическите сфери на всяка страна, както и най-общо промените в световната икономика, в много случаи ускоряват трансформацията на ландшафта. Ландшафтът е ключов елемент от индивидуалното и обществено благоденствие и неговото опазване, управление и планиране налагат права и отговорности на всеки. Ландшафтът е ключов елемент в процеса за постигане на устойчиво развитие, основано на баланс и хармония между социални нужди, икономическа дейност и околна среда. България, поради специфичното си географско положение, разнообразен релеф и богато биоразнообразие на природни хабитати, се отличава и с богато ландшафтно разнообразие.

Въздействие върху Ландшафт

Ландшафтът в района на площадката на ОУП е значително засегнат от антропогенни изменения в резултат на антропогенната дейност. Реализацията на плана ще се впише в съществуващия ландшафт.

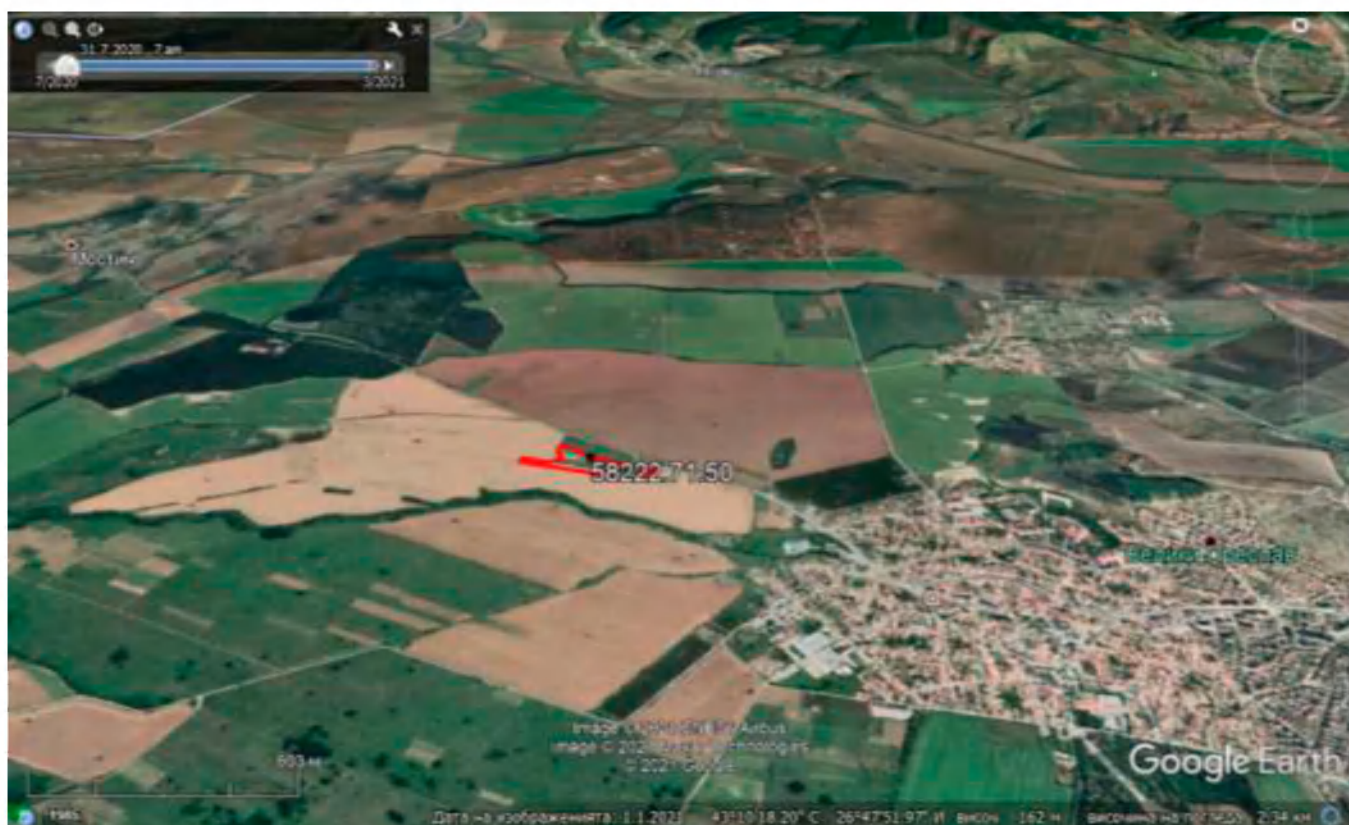
Гледката от пътя към обекта ще бъде с по-висока степен на антропогенизация, но без особени промени в ландшафтно-естетическата стойност след изпълнението на инвестиционната идея, защото площните промени на ландшафта са незначителни, а освен това новите елементи са характерни за ландшафта и към момента.

През строителния период възможните изменения на условията, влияещи формирането на елементите на ландшафта в контактните природни зони, са сравнително нищожни. Те са свързани с привлечената механизация за изпълнение на проекта и са с временен характер.

В процеса на експлоатация не се очакват никакви изменения на условията, влияещи формирането на елементите на ландшафта в контактните природни зони.

ОУП ще промени в известна степен визуалните характеристики на ландшафта, но без да наруши неговия цялостен дизайн. Оценката на промените е твърде субективна и индивидуална, тя зависи до голяма степен от персоналната нагласа на всеки човек за възприемане или отричане на новите решения. В този смисъл се очакват както позитивни, така и негативни реакции, т.е. една част от хората да възприемат тези ландшафтни промени, а друга - не. Анализът на здравно-хигиенните аспекти, свързани с реализацията на плана, изисква идентификацията и оценката на възможни здравни щети при евентуална аварийна ситуация поради разрушаване на покривната и носеща строителна конструкция, парапет, стълбище и др.

5. Карта или друг актуален графичен материал на засегнатата територия и на съседните ѝ територии, таблици, схеми, снимки и други - по преценка на възложителя, приложения:

**Местоположение на имот 58222.71.50 в землището на гр. Велики Преслав,
съгласно предложението за частично изменение на ОУП**

6. Нормативни изисквания за провеждане на наблюдение и контрол по време на прилагане на плана или програмата, в т.ч. предложение на мерки за наблюдение и контрол по отношение на околната среда и човешкото здраве:

Мерки за отразяване в ПУП-ПЗ

- Височината на монтиране на панелите да е такава, че да се осигури възможност за преминаване на различни по големина животни;
- В случай, че се предвижда ограждане на имота, това да се осъществи по събособ и от такъв тип, който да позволява преминаване на дребни и средни животни, с отвори минимум 40X40 см поне в долната ѝ част, до кота терен.
- Ако се предвиждат въздушни трасета на присъединителни елпроводи и мълниезащитно, да се инсталират т.н. отклоняващи (контактни) пластини (или дивертори), въртящи се сфери или спирали, изработени от фосфоресциращ материал, през 10 м по дължината му.
- За външно осветление да се използват осветителни тела с натриеви лампи (излъчващи предимно в червената и жълтата част на спектъра, които имат значително по-слаб привличащ ефект върху нощните насекоми, в сравнение с живачно-луминесцентните

лампи, които излъчват значително количество сини и ултравиолетови лъчи). Да се ограничи броят на лампите до 2 бр/ха.

- Да се предвидят максималните възможни отстояния между панелите;
- Свързващата електропроводна линия да бъде от подземен тип.

Мерки по време на строителството на плановете

• При изграждане на инфраструктурата на обектите да се използват най-добрите практики. При строителството да не се използва стара и амортизирана строителна техника и машини;

• За намаляване вредното прахово въздействие върху атмосферата при товарене, разтоварване, транспортиране и складиране на строителни материали да се оросява терена на строителната площадка;

• Да се организира система за безопасно съхранение на строителните отпадъци на територията на обекта, включително осигуряване на съдове за специфичните отпадъци;

• При техническа възможност, генерираните отпадъци да се предават своевременно за транспортиране или последващо третиране;

• Отделеният хумусен пласт (ако е наличен) да се съхранява в рамките на имота, предмет на ПУП-ПЗ и да се ползва по предназначение след завършване на строително-монтажните работи;

• Да се извършва периодичен контрол за техническото състояние на използваните моторни средства;

• Строителната техника да не работи на празен ход;

• Строителните дейности да се ограничат само на територията предвидена за съответните дейности. Да не се засягат терени извън определените контури на строителните петна;

• Да се поставят на видно място указателни табели на местата, разрешени и оборудвани по подходящ начин за отдых, хранене и тютюнопушене;

• Да бъдат осигурени химически тоалетни и се сключи договор с лицензирана фирма за поддръжката им;

• Да се разработи План за безопасност и здраве;

• Да се спазват правилата за противопожарна безопасност.

Мерки по време на експлоатацията

- В случай на предвиждане наличието на тревната покривка под ФВ панели за нейното поддържане да не се използват химични вещества и подобрители на почвата;
- Образуваните отпадъци да се събират отделно и съхраняват на площадката за временно съхранение при спазване изискванията на Глава втора, Раздел I на Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци, приета с ПМС № 53/19.03.1999 г. на определените за това места;
- Събирането на отпадъци да се осъществява по схема в съответствие с изискванията на нормативната уредба по околна среда.

7. Информация за платена такса и датата на заплащане – **Приложена.**

Б. Електронен носител - 1 бр.

☒ Желая решението да бъде издадено в електронна форма и изпратено на посочения адрес на електронна поща.

☒ Желая да получавам електронна кореспонденция във връзка с предоставяната услуга на посочения от мен адрес на електронна поща.

☐ Желая решението да бъде получено чрез лицензиран пощенски оператор.

Дата:

Уведомител: